

2

ION MINULESCU
MANECHINUL
SENTIMENTAL
S' A EDITAT ȘI TIPĂRIT DE
CULTURA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI 1926

NR1011

Ion Minulescu

Manechinul Sentimental

*Suis Suisi bar
in toata dragostea*

Onleimuleny
928

Cultura națională

821.135.1-2

821.135.1-2

M 75

924430M

Conservul Județean Cluj
Biblioteca Județeană
"Octavian Goga"

5

MARIOAREI VOICULESCU

scumpul meu manechin sentimental

I. M.

MANECHINUL SENTIMENTAL

M A N E C H I N E L E :

RADU CARTIAN
autor dramatic, 35 ani

SANDU RĂCEANU
critic dramatic, 40 ani

BAZIL IONESCU - POTOPENI
milionar, 60 ani

JEANA IONESCU - POTOPENI
soția sa, 30 ani

MUCHI SANTORINO
artistă dramatică, 25 ani

FLORICA
servitoare, 20 ani

**Expuse în zilele noastre, în cele două mari
vitrine sociale din România**

10

DORINȚA autorului este ca piesa să fie montată în felul teatrului de păpuși — adică: La ridicarea cortinei, scena reprezintă fațada unui magazin luxos cu firma «La Dernière Mode» și alte două inscripții laterale; una: «Confections, Opinions & Sentiments» și alta: «Pour Dames & Messieurs». Vitrină mare în primul plan și o ușă care se pierde în culisele din dreapta. Pe storul lăsat se citește cuvântul «Nouveautés».

După ridicarea cortinei, patronul și doi-trei vânzători, apar din culisele din stânga, traversează scena pe trotuarul din fața magazinului și dispar pe ușa din dreapta pe care o deschid în vederea publicului.

Câteva clipe în urmă, storul se ridică și el făcând să apară în vitrina magazinului decorul actului I, montat în paravane.

După terminarea actului se lasă mai întâi storul vitrinei și în urmă cortina.

La fel se petrece și cu celelalte acte.

În caz când se aplaudă, actorii ies ca să mulțumească publicului, nu în vitrina în care au jucat, ci pe trotuarul din fața vitrinei cu storul lăsat.

Dacă această montare prezintă greutăți tehnice și necesită cheltueli prea mari, piesa se poate juca în mod obișnuit în decorurile actelor intitulate în text «Vitrine».

PRIMA VITRINĂ

PRIMA VITRINĂ

O cameră de mansardă, mobilată cu gust și dezordine artistică. Predomină culorile violente. O sofa acoperită cu o scoarță oltenească, un fotoliu englezesc, un biou, o bibliotecă simplă, etc. Pe pereți-afișe ilustrate și desene încadrate simplu. Pe jos, cărți răvășite și ziare. Pe cele două laturi ale încăperei, o ușe și o fereastră. La ridicarea cortinei, RADU călare pe colțul biourului, vorbește. SANDU se ridică ursuz de pe sofa, unde până atunci, se plictisise par'că de cele auzite.

SCENA I

RADU, SANDU

- RADU: (curios și nerăbdător) Ei?... Ce zici?... (Sandu strâmbă din nas)
Nu-ți place?...
- SANDU: (acru la vorbă) De loc...
- RADU: (impresionat) Vorbești serios?
- SANDU: (solemn) Foarte serios... Asta nu-i piesă de teatru.

- RADU: (enervat) Și de ce n'ar fi?
- SANDU: (calm) Fiindcă n'are acțiune...
D-ta ești un romantic întârziat... De cinci ani de zile de când îți spun lucrul ăsta...
Bați apa 'n piuă...
- RADU: (agresiv) O fi!... Dar publicul este de altă părere...
- SANDU: (în bătaie de joc) Ba nu, zău!... Ai putea să-mi spui și mie în ce an se petrece acțiunea piesei d-tale?... La o mie trei sute?... Pe vremea trubadurilor și a castelanelor cu centură de castitate?... Sau în zilele noastre?... Haide, haide... Recunoaște și d-ta că ăsta nu e subiect de piesă românească... Nu e verosimil... O femeie din high-life, oricât ai vrea d-ta, nu poate să iubească un poet...
- RADU: (consternat) Niciodată?...
- SANDU: Niciodată.
- RADU: Nici când încearcă să se sinucidă pentru ea?...

- SANDU: (cu compătimire) Nu domnule!...
Nici chiar atunci... Fiindcă o
încercare de sinucidere neiz-
butită, îl face și mai ridicol...
(în bătaie de joc) Asta e melo-
dramă!...
- RADU: (protestând cu vehemență) Melodra-
mă?... Habar n'ai de ce 'n-
seamnă o piesă de conflict su-
fletesc.
- SANDU: (prețios) Nu se știe... Eu am pus
la punct, multe piese mediocre.
- RADU: (cu demnitate) Mediocre, poate... A
mea o să fie însă o capo de
operă...
- SANDU: (cu șiretenie) S'ar putea să fie
și-așa... Nu zic... Dar pentru
asta, poetul d-tale trebuie să
stea în gazdă la o femeie bo-
gată și bătrână...
- RADU: (protestând) Nu, nu... Asta nu se
poate.
- SANDU: (insinuant) Nu cumva te jenează
proprietăreasa bătrână?... Fă-o
mai tânără dacă vrei...

- RADU: A, nu!... Vârsta n'ar aveà nici o importanță...
- SANDU: (cu dublu înțeles) Hm!... Cui i-o spui?...
- RADU: Nu prea văd însă nevoia unui nou personaj femenin... Proprietăreasa asta, îmi strică acțiunea piesei.
- SANDU: (ex cathedra) Apoi tocmai asta e piesă de acțiune, domnule!... Femei cât mai multe, și 'n fiecare act, dacă se poate, câte două, trei toalete noi.
- RADU: Știu, știu... Am avut eu în vedere și lucrurile astea... Numai că... în locul proprietăresei, eu am pus... (confidențial) o actriță...
- SANDU: (surprins) O actriță!... Asta care mai e?...
- RADU: Nu ți-am spus?... Amanta poetului... Se poate poet fără muză?...
- SANDU: A!... va să zică, pe amanta poetului o faci actriță?...

RADU: Că doar n'ai vrea s'o fac spălătoreasă!... Ce?... E amantă de mareșal ca M-me Sans-Gêne?

SANDU: Ei și?... Unde vezi tu dificultatea?

RADU: (explicativ) Dacă poetul stă în gazdă la o femeie bogată și bătrână, unde se întâlnește cu actrița?

SANDU: La hotel...

RADU: Nu se poate... Prea costă mult hotelul... Dacă e poet, de unde atâția bani să plătească odaia de câte două, trei ori, pe săptămână?...

SANDU: Atunci la ea acasă.

RADU: Nici asta nu se poate... Prea ar fi mare încurcătura... (convincător) Tu nu pricepi?... Actrița la rândul ei, trebuie să mai aibă și ea încă un amant...

SANDU: (cu entuziasm fals) Știi că idea asta e admirabilă!... Bravo ție!... Ei!... Vezi domnule, cum începe să miște?... Și unde mai

pui că avem și un personaj în plus...

RADU: (protestând grăbit) Nu, nu... Asta e un personaj absent... Nu-l scot pe scenă fiindcă n'am nevoie de el... Il fac să lucreze din umbră numai...

SANDU: (cu entuziasm scăzut) Da... da... Am înțeles... O să fie un fel de «Père-Joseph» al lui Riche-lieu...

RADU: Cam așa ceva...

SANDU: «Une Eminence Grise»?...

RADU: (distrat) Eh!... Mai mult, o eminență financiară... Un bancher bătrân și libidinos...

SANDU: (plictisit) Da... da... Acum, văd eu unde vrei s'ajungi... Ban-cherul iubește pe actriță... Ac-trița iubește pe poet... Și poetul iubește pe femeia din high-life!...

RADU: (vesel) Exact!...

SANDU: (acru la vorbă) Ei, și?... Pe urmă?... Unde vezi d-ta aici su-

biect de piesă de teatru?...
Par'că e fabula: Racul, broasca
și o știucă!...

RADU: (revoltat) Cum fabulă, domnule?...
Dar conflictul sufletesc, nu-l
pui la socoteală?

SANDU: (cu aerul calm și protector) Ba daaa!...
Dar până la conflictul sufle-
tesc, pe mine spectator, în
piesa d-tale me interesează alt
lucru. (cu tonul ridicat) Cine plă-
tește poetului, casa, masa, lu-
minatul, încălzitul și spăla-
tul?... Actrița sau femeia din
highlife?...

RADU: (nedumerit) Nici una, nici alta...

SANDU: (cu revoltă aparentă) Apoi, dacă e
sărac, de unde vrei să scoată
omul atâtea parale?... D-ta nu
știi că Dumnezeu n'are grijă
decât de paserile cerului?...
(sfătuitor) Ia seama că iar o iei
razna peste câmp!...

RADU: (după o pauză de matură gândire) Aici...
mi se pare că ai tu dreptate...

In privința asta, o să mă mai gândesc eu...

SANDU: (explodând) Ce să te mai gândești, că tot acolo ai s'ajungi!... (cu autoritate) Fără o proprietăreașă bogată și bătrână, nu se poate... Ascultă-mă pe mine... Poetul d-tale, trebuie să trăiască numaidecât, și cu una, și cu alta!...

RADU: (zăpăcit) Nu ți se pare că-i prea mult?...

SANDU: (jovial) Apoi dacă este așa, să mă ierte Inalt Prea Sfinția Ta... dar poetul ăsta, o să-ți îngroape piesa dela a treia reprezentăție... (revenind) Și când am zis trei reprezentații, am înțeles pe cele două din urmă, cu rețeta sub medie...

RADU: (timid și cu neîncredere) Și altminteri... crezi c'o să am mai multe?...

SANDU: (exuberant) Dar nici nu mai încapă îndoială!... Ce crezi d-ta

că-l interesează pe publicul nostru?... Opera artistului sau cancanurile din viața lui?... Așă a fost de când lumea!... D-ta nu știi ce-a pățit Lord Byron dela contimporanii lui? Niște caraghioși!... In loc să-i cetească versurile, îi numărau amantele... Lord Byron a avut numai în Italia șapte amante!... N'ai știut lucrul ăsta?... Și Cassanova a avut șaptezeci și șapte!... Nu mai vorbesc de Hafiz și de Firdusi... E, he!... Aștia au avut câte șapte sute șaptezeci și șapte... Și doar erau poeți... Nu glumă... (în bătaie de joc) Și poetul d-tale, n'are voie să aibă decât o singură amantă... O biată actriță... că de femeia din high-life, nu mai vorbesc... E 'n stare s'o piardă, idiotul!... (cu desgust) Ei?... Nu vezi că ești un caraghios?... Ia te rog să mă lași

în pace cu piesele d-tale de
teatru!...

RADU: (după o pauză, consternat și convins pe
jumătate) Hai să fie atunci, cum
zici tu...

SANDU: (triumfător) Păi nici nu se poate
să fie altfel...

RADU: (cu umilință) Il fac să stea în gazdă
la o femeie bogată și bătrână...

SANDU: (completându-l) Bogată, bătrână...
și cu servitoare tânără... (Radu
tresare) Să nu uiți servitoarea
că asta e un personaj foarte
important...

RADU: (bănuitor) Nu cumva ai de gând
să mi-l încurci și cu servitoa-
rea?...

SANDU: Auzi întrebare!... Păi asta-i tot
ce poate fi mai natural... (ex-
plicativ) Dar, stai să vezi mai
întâiu, ce fel de servitoare...
Ia inventează tu, una tânără,
nostimă, durdulie... O ungu-
roichiță cu părul roșcat, cu
buzele resfrânte și cu nasul

în vânt. (face gestul) Uite așa...
Ca un semnalizator de C. F.
R... Linia liberă... Trenul poate
intra în gară... Ei?... Ce zici?...
Un tip de femeie în genul Cleo-
patrei, Regina Egiptului... Ceva
așa... să-l scoale din mormânt
și pe Marc Antoniu!...

RADU: (nedumerit) Bine, bine... Dar în
cazul acesta, ce rost mai are
femeia din high-life?...

SANDU: Apoi tocmai lucrul ăsta, mă în-
treb și eu... Nu vezi că n'are
nici un rost?... (sentențios) Su-
prim'o dragă... pur și sim-
plu!...

RADU: (speriat) Ce tot vorbești?... Și Mu-
chi ce-o să joace la iarnă?...
Vrei să-mi gălesc beleaua cu
ea?.

SANDU: Ei, asta e!... Par'că ești obligat
să-i dai câte un rol nou pe
fiecare stagiune...

RADU: (jenat) Nu... dar... Tu nu știi?..
Pe-o actriță o păstrezi mai re-

pede cu un rol de zece cuvinte decât cu o rochie de zece mii de lei...

SANDU: (șiret) Știu... știu... Cum să nu știu!... Numai că... de... Rolul ăsta, nu prea e pentru Muchi... Nu te supără zău... dar amanta d-tale prea e mitocancă... Pentru o femeie din high-life, îți trebuie alt gen de actriță... Tu nu-ți dai seama?...

RADU: (cu teamă) Aș vrea să te aud vorbând așa, când o fi Muchi de față...

SANDU: (exagerând) Ba eu nu mă jenez de fel... Eu spun omului totdeauna adevărul în față... (ridicând tonul) Cum o să joace Muchi, domnule, pe o femeie din high-life?... Tu știi cum vorbesc femeile astea?... (sententios) Numai franțuzește!...

RADU: (cu vocea stinsă) Știu... Ai dreptate...

SANDU: (cu tonul ridicat) Apoi dacă am dreptate, ce mai discutăm degeaba?...

RADU: (cu reticență în voce) Dacă ar fi numai după mine, știi ce-aș face eu?...

SANDU: (tăindu-i vorba) O nouă prostie!... D'asta sunt sigur... (Radu protestează) Dacă ar fi să m'ascuți pe mine însă, i-ai dà rolul Movelencei!... (Radu tresare) Asta e singura noastră actriță care ar putea jucà așa ceva!...

RADU: (cu entuziasm) Știi că idea e admirabilă!...

SANDU: (insinuant) Ideea e admirabilă... Nu știu însă, cum are să fie rolul... Mie mi-e teamă că-ți faci planuri degeaba... Să-ți spun drept... Eu nu te văd pe tine, scriind așa ceva... Asta e rol greu, dragă... Pe o femeie din high-life, trebuie să știi cum s'o prezinți pe scenă... Astea sunt altfel de femei...

Cum să-ți spun?... Cu astea nu merge așa, ca... cu Muchi... Pe astea trebuie să le cunoști de aproape... Să fi dat și tu, măcar, așa, o raită prin lumea lor!...

RADU: (tăindu-i vorba) A!... În privința asta, să nu duci nici o grijă... Sunt hotărît s'o fac și p'asta... Mi-am procurat câteva adrese, tot una și una... Imposibil să nu reușesc...

SANDU: (uimit) Ce?.. Ești nebun?...

RADU: (cu convingere) Păi dacă n'aș fi nebun, cum aș putea domnule, să scriu o capodoperă?...

SANDU: (grav) Vorbești serios?

RADU: (hotărît) Foarte serios... Aș vrea să văd și eu pe femeia din high-life, care o să-mi respingă oferta... D-ta crezi că numele meu, nu prezintă nici o garanție?

SANDU: (în bătaie de joc) Numele d-tale?... Ei!. Știi că ai haz?... Dar ce

ești d-ta?... Ministru?... Ban-
cher?... Arhiereu?... Nu ești
nici măcar membru într'un
consiliu de administrație...
Nu-ți mai face iluzii degeaba,
că nu se prinde...

RADU: (hotărît) Crezi?... Hai să 'ncercăm
și-o să vedem... La urma,
urmelor, ce-o să mă coste?...
(ia cartea de telefon de pe biou)

Uite... Adresele le am aici în-
semnate cu roșu... Știi câte
sunt? Șapte!... Număr fati-
dic... Reușită la sigur... Să
luăm una la 'ntâmplare... Bu-
năoară p'asta... (cetește) Bazil
Ionescu-Potopeni.

SANDU: (în bătaie de joc) Aoleo!... Țsta e
un îmbogățit de rășboiu.

RADU: El, da... Nevastă-sa însă, e fata lui
Beizadea Scarlat... Tot ce poate
fi mai high-life... Și eu, de ne-
vastă-sa am nevoie, nu de el...

SANDU: (ironic) Numai să poți ajunge
până la ea.

- RADU: A!... Lucrul ăsta e foarte ușor...
Mai întâiu, să vedem adresa
exactă... (cetește) Strada Gri-
gore Alexandrescu fostă Clo-
potarii-Noui No. 173.
- SANDU: (în bătaie de joc) Da, da... Pe la
«Roata lumii» Cartier high-
life.
- RADU: Nu-ți fie teamă că dacă-o fi să
iasă ceva, mă duc eu singur...
Deocamdată, să văd însă,
dacă mă poate primi. (apucă
receptorul telefonului)
- SANDU: (nedumerit) Dar dacă nu te cu-
noaște, cum vrei să te pri-
mească?
- RADU: (calm) Apoi tocmai pentru asta
vreau să mă și primească...
Să facem cunoștință.
- SANDU: (revoltat) Cum?... Așă, prin tele-
fon?... D'aia crezi tu c'a in-
ventat Edison telefonul?
- RADU: (cu voluptate) Ce vrei dragă?... Asta
e singurul mijloc să iau și eu
contact cu lumea mare!...

Altminteri, pot s'aștept mult și bine, că de dragul pieselor mele de teatru, n'are să mă invite nimeni niciodată (vorbește în pâlnia telefonului) Allo... Centrala... domnișoară, te rog...

SANDU: (după o pauză, cu perfidie) Mi-se pare că nevasta ăstuia trăește cu unul dela externe...

RADU: (fără să se turbure) Nu văd nici un inconvenient... Din contră... Unul dela externe, mă aranjează mai bine ca un șofer sau altcineva...

SANDU: Știu... dar, vreau să spun că asta e o femeie subțire... Trebuie să știi cum să te prezinți... Cum să-i vorbești... Să n'o plictisești numai cu literatura... Adică să nu-i vorbești numai de Baudelaire și Verlaine... din când în când, ține minte... mai dă-o și prin Paul Geraldly...

- RADU:** N'avea nici o grije că n'am să te dau de rușine (vorbește la telefon) Allo domnișoară... 53 pe 73, te rog...
- SANDU:** (după o pauză) Și să nu crezi că ăsta dela externe, e singurul... A!.. Ii pune niște coarne lui bărbatu-său!.. In privința asta, bate toate actrițele noastre...
- RADU:** (plictisit) Nu mai insistă, te rog, că pe mine n'ai de ce să mă faci gelos... (vorbește la telefon) Allo!.. Casa domnului Ionescu Potopeni?.. Aș putea vorbi cu d-na Ionescu?... (pauză) A!... da?... Chiar dvoastră sunteți la aparat?... Vă sărut mâinile doamnă... Aici e Radu Cartian ... Da, da... Radu Cartian... (pauză) Cum?... Cum?... Nu mă cunoașteți?... N'ați avut încă onoarea?... A!... Nu face nimic doamnă... Nu vă mai scuzați că vă cred... E drept că numele meu, nu

prea circulă prin lumea d-tră..
Il găsiți numai pe afișele Tea-
trului Național... prin sumarul
revistelor literare... prin vi-
trinele librăriilor... (pauză) Cum,
cum?.. dacă sunt nebun?..
(Sandu pufnește de râs) Vai de mine
doamnă!.. Dar aveți de-a face
cu un om în toate mințile...
(pauză) Chiar așa... Radu Car-
tian... autor dramatic... au-
torul piesei «Porumbița de
porțelan» marele succes din
stagiunea trecută... (pauză) A!..
Da?.. Foarte încântat... Vă să-
rut mănușițele doamnă... Să-
rut mănușițele... (pauză) V'a
plăcut?.. Nu?.. Mult de tot?..
Eram sigur... O femeie supe-
rioară ca d-voastră... (pauză)
A!.. Nu-i nimic grav... Voiam
numai să vă comunic ceva
personal... Când?.. Dacă-mi
dați voie, chiar acum... Da,
da... într'o jumătate de oră,

sunt la d-voastră... Vă mulțumesc... «Oui... c'est ça!.. A bientôt...» Sărut mâinile doamnă. (închide telefonul, apoi triumfător) Gata!.. Văzuși domnule?.. Uite-așă se scrie o piesă de teatru...

SANDU: (aiurit) Asta e curată maimuțărie... Nu e teatru...

RADU: (cu autoritate) A!.. D-ta să-ți spui părerile la premieră, nu acum... (se aude o bătaie puternică în ușă) Intră...

SCENA II

ACEIAȘI, MUCHI

MUCHI (intră ca un vârtej, trântind ușa după ea) Eu sunt!..

RADU: (drăguț) Eram sigur... Cine putea fi alta, decât porumbița mea de porțelan?

SANDU: (glumeț) Cu ciocul de aur și cu ghiarele de oțel...

- MUCHI: (rău dispusă) Ia lăsați-mă 'n pace
că vă ia dracu și pe voi...
- RADU: (intrigat) Dar ce e dragă?... Ce
s'a'ntâmplat ?
- MUCHI: (furioasă) Știi că m'a dublat în
«Femeia cu ochii de Sma-
rald?».
- RADU: (surprins) Nu mai spune!... Cum
se poate așa ceva?...
- MUCHI: Cum se poate, cum nu se poate...
iată că s'a putut!... A!...
I-am spus directorului însă
că-mi dau demisia.
- RADU: (împăciuitor) Ba cu demisia să nu
te joci... Ascultă-mă pe mine...
(lui Sandu) Ce stai domnule așa,
nepăsător și rece?... Par'că ai fi
«Luceafărul» lui Eminescu!...
N'auzi ce i-a făcut directo-
rul?... Omul d-tale de încre-
dere... A dublat-o!... D-ta
ce păzești acolo în comitetul
teatrului?... N'ai nici un rol?...
Nu poți pune o vorbă bună?...
- SANDU: (scuzându-se) Dar eu nu știu ni-

mic... Habar n'am de așa ceva...

RADU: Du-te moncher și-i spune să lase fata 'n pace... Tocmai pe ea și-a găsit s'o persecute?... Asta e actriță mare, domnule!... (lui Muchi) Și cu cine te-a dublat dragă?

MUCHI: (cu scârbă) Cu miorlăita aia de Movileanca...

RADU: (surprins) Cum, cum?... Cu Movileanca?... Nu mai spune!... Auzi a dracului, cum s'a'nvârtit!...

SANDU: (impăciuitor, către Muchi) Lasă Muchi, nu-ți mai face sânge rău că am eu grijă de tine... «Femeia cu ochii de Smarald» ai s'o joci numai tu. Movilencei, o să-i găsim noi alte roluri mai potrivite pentru ea... Știi... așa ceva... mai siropos!...

RADU: (după un schimb de gesturi semnificative cu Sandu) Da, da... Sandu are dreptate... Lasă că aranjam

- noi lucrurile să fie toată lumea mulțumită... Și tu... și Movileanca...
- MUCHI: (cu neîncredere) Și dacă n'o vrea directorul?
- RADU: Auzi vorbă!... Cum să nu vrea?... Dacă întervine Sandu, s'a făcut... Să n'ai nici o grijă...
- MUCHI: Ei!... Și pe urmă?... Ce vrei să fac numai cu un singur rol?... Mie îmi trebuie cel puțin trei roluri noi pe stagiune ca să mă pot afirmă...
- RADU: (convingător) Lasă dragă că ți le găsim noi și pe celelalte două...
- MUCHI: De unul, nu-i vorbă... Sunt sigură...
- RADU: (curios) Da?... Care-i ăla?...
- MUCHI: Cum, care?... Rolul din piesa ta cea nouă... (Sandu face semne negative lui Radu)
- RADU: (plictisit) Ba, mi se pare că te'nșeli!...
- MUCHI: (tresărind) Ce-ai zis?...
- RADU: Am zis că... cu piesa mea cea

nouă, e 'ncurcătură mare dragă... Mi se pare că nici n'are să fie gata pentru stagiunea asta...

MUCHI: (desperată) Și eu?... Ce joc atunci?...

RADU: Joci în alte piese dragă... Slavă Domnului!... Avem destui autori dramatici români (lui Sandu) Ce zici Sandule?... Cam ce-ar putea jucă Muchi afară de «Femeia cu ochii de Smerald?...»

SANDU: (insinuant și perfid) Ei bravo!... de jucat, Muchi poate jucă orice... Tu nu 'nțelegi însă?... Fața ține cu orice preț, să joace numai în piesele tale...

RADU: Adevărat dragă?... Așa mult mă iubești tu pe mine?...

MUCHI: (plictisită) Ia sfârșește odată că'ncepi să mă enervezi și tu!... Nu mi-ai spus că-mi dai mie rolul principal?... Acum îțiiei vorba înapoi? (Sandu face din nou semne negative lui Radu)

- RADU: (încurcat) Păi dacă nu e gata, cum vrei să ți-l dau?... Nu 'nțelegi?... Și la urma urmelor, să-ți spun drept... Nici nu cred să-ți convină... E un rol cam așa... Cum să-ți spun?... Nu prea e în genul tău...
- MUCHI: (cu dispreț) Am înțeles... Trebuie să fie o prostie...
- RADU: (protestând) Ba te 'nșeli... Are să fie o adevărată capodoperă... dar în alt gen... bine înțeles... Uite, Sandu conoaște subiectul... I l'am povestit adineaori... Numai că piesa nu e gata... și poate n'are să fie niciodată...
- MUCHI: (plictisită) Ei, poftim!... Iată pentru cine mă sacrific eu!... (cu dispreț) D'aia n'are nimeni încredere în piesele românești...
- RADU: (prețios) Ce vrei dragă?... Asta e soarta capodoperilor!... Merg greu... greu de tot... diaman-

tele trebuie să le trimiți tocmai la Amsterdam ca să fie lustruite... Tu știi unde e Amsterdam?... departe, departe... E, he, he!... Tocmai în Olanda...

MUCHI: (lui Sandu) Ce-i cu piesa lui Radu, Sandule?...

SANDU: (cu ironie fină) Ce să fie dragă?... O capodoperă, în studiu... Mai rămâne s'o scrie și... gata!...

MUCHI: (lui Radu) Și când ai de gând să 'ncepi s'o scrii?...

RADU: (luându-și pălăria) Chiar acum... Pentru asta mă și duc, unde mă duc...

MUCHI: (cu ironie simplă) Te duci s'o scrii la Amsterdam?...

RADU: Ba la «Roata lumii»... Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii Noui No. 173... Te las cu Sandu să-ți explice el cum stă afacerea... Eu sunt grăbit... «Au revoir» porumbița mea de porțelan... (o să-

rută, apoi lui Sandu) Sandule
dragă... Explică-i tu porum-
biței, deosebirea dintre o ac-
triță și o femeie din high-life
(iese).

SCENA III

SANDU, MUCHI

SANDU: (după o pauză, insinuant) Ai priceput
ceva?

MUCHI: (intrigată) E nebun, sau se face?...

SANDU: (cu gravitate) Ia ascultă dra-
gă Muchi... Fie vorba în-
tre noi... Dar tu crezi că
Radu a fost vreodată în min-
țile lui?

MUCHI: (convingătoare) Ei, nu... că... a scris
el și lucruri admirabile!...

SANDU: (izbucnind) Care dragă?... Spune
mi-le și mie că doar nu le-i
cunoaște tu mai bine ca mine...

MUCHI: (plictisită) Lasă, lasă... că și voi...
criticii...

SANDU: Cum, cum?... Ce vrei să zici?
Ai avut vreodată ocazia să
te plângi de mine?... Slavă
Domnului!... N'aș fi lăudat
nici pe Sarah Bernhardth cum
te-am lăudat pe tine.

MUCHI: (scuzându-se) Dar eu personal nu
mă plâng de loc... Din contră...
Îți mulțumesc...

SANDU: (cu amărăciune prefăcută) Ba, de așa
mulțumire, să aibă parte numai
dușmanii mei...

MUCHI: (vexată) Ei, vezi cum sunteți voi
criticii?... Voi nu puteți pri-
cepe o prietenie între un băr-
bat și o femeie, fără să nu
vă gândiți la... prostii... Să
știi că lucrurile astea mă des-
gustă...

SANDU: (ofensiv) Ia mai spune odată...
Cine te desgustă?... Criticii sau
autorii dramatici?...

MUCHI: (hotărâtă) Unde vrei s'ajungi, San-
dule?...

SANDU: (calm) Știi tu mai bine ca mine.

- MUCHI: Dar dacă-l iubesc pe Radu?...
Tu nu admiți ca o femeie să
iubească sincer un bărbat?...
- SANDU: (sentențios) Nu... Fiindcă tu nu ești
femeie... Tu ești actriță...
- MUCHI: (amenințătoare) Să știi că te spun
lui Radu.
- SANDU: (ironic) Grozavă amenințare!... Și
Radu, știi ce-are să-ți ră-
spundă?... Ia mai lasă-mă 'n
pace Madam c'ai început să
mă plictisești!...
- MUCHI: (contrariată) Dar ce-i cu voi astăzi?..
Ați înnebunit cu toții?
- SANDU: (insistând) Știi de ce nu vrea Radu
să-ți dea rolul din piesa cea
nouă?
- MUCHI: (naivă) Fiindcă nu e gata încă.
- SANDU: Și când are să fie, crezi c'o să
ți-l dea?
- MUCHI: Sigur... Nici nu mai încape dis-
cuție...
- SANDU: Ei bine, nu... Te 'nșeli dragă...
Nu ți-l dă ție... Il dă alteia...
- MUCHI: (izbucnind) Vorbești serios?... Știi

- ceva sigur?... Sandule!... dacă
mă iubești cu adevărat, spune...
- SANDU: (perfid și patetic) Dragă Muchi... Ai
căzut rău... Să știi... Eu te
plâng, dar n'am ce-ți face...
Hai să zic și eu ca tine, că
Radu ăsta, n'ar fi tocmai
lipsit de talent... Talentul este
ceva, așa ce nu se prea poate
definî... In schimb însă, Radu
este o licheà!... Modul cum se
poartă cu tine, mă desgustă.
- MUCHI: (din ce în ce mai aprinsă) Cui i-a dat
rolul?... Spune cui i-a dat
rolul...
- SANDU: Movilencei!...
- MUCHI: (izbucnind) Canalia!...
- SANDU: Asta e calificativul just: ca-
na-li-a!...
- MUCHI: Ei bine, nu... Lucrul ăsta n'are
să se'ntâmples nici odată...
Am să le scot ochii la amân-
doi...
- SANDU: Ce?... Ești copilă?... Fugi dea-
colo!...

- MUCHI: Paparuda asta, n'are să joace
 în piesa lui Radu...
- SANDU: (cu perfidie) Dar dacă vrea au-
 torul?... Autorul e Suveran!...
- MUCHI: Așteaptă numai până mâine și
 ai să vezi tu cine e Suveran...
- SANDU: (prefăcut) Dă-le pace dragă... Lasă-i
 să-și facă de cap...
- MUCHI: A, nu... Asta nu se poate...
- SANDU: (insistând) Ascultă-mă pe mine că
 eu te 'nvaț de bine...
- MUCHI: (furioasă) Să-i dau Movilencei rolul
 meu?...
- SANDU: Care rol dragă?
- MUCHI: Succesul meu din iarna asta?...
- SANDU: Care succes dragă?... Tu cu-
 noști piesa?. Cunoști rolul?...
 Asta e piesă?... Asta e rol?...
 Cataclism dragă, nu altceva...
- MUCHI: (revenind) Vorbești serios?
- SANDU: Te-am mințit eu vreodată?
- MUCHI: (nedumerită) Ba, nu.. Dar.. adineori
 spuneai că e o capodoperă...
- SANDU: Ce capodoperă dragă?... Inmor-
 mântare de clasa I-a... La

sigur... Dar nebunului ce-i poți spune?... Dacă-i place lui să fie capodoperă, să-i fie de bine... El se curăță... nu eu!...

MUCHI: (schimbându-și dispoziția) Va se zică așa stă chestia?

SANDU: Mai stai la 'ndoeală, când îți spun eu?...

MUCHI: (după o pauză de gândire) Apoi dacă e așa, să știi că i-o fac!...

SANDU: Fă-i-o dragă... Fă-i-o că merită... Ba nu, zău... Mă mir, ce-i fi găsit la el?... Nici scriitor de talent... nici om de caracter!...

MUCHI: (după o nouă pauză) Știi ce?... Hai să dăm o notiță la ziare.

SANDU: (plictisit) Ce fel de notiță?

MUCHI: O notiță despre piesă.

SANDU: (codindu-se) De... Nu prea e momentul, chiar acum... Dar dacă vrei tu, o facem și p'asta...

MUCHI: (continuându-și idea) Să spunem că piesa e o prostie.. că'n cercurile literare unde s'a cetit...

- SANDU: (oprind-o) Stai, stai, că nu prea e tocmai cum zici tu...
- MUCHI: (hotărâtă) Ba e așa cum zic eu...
- SANDU: Păi dacă n'a fost încă scrisă, cum poți spune că piesa e proastă?
- MUCHI: Ei, și?... Par'că dacă ar scri-o, are să fie mai bună!...
- SANDU: (dând înapoi) E drept că subiectul nu este cine știe ce mare lucru.. Dar, de... Poți, judecă o piesă numai după subiect?...
- MUCHI: Ce-are a face!... Dacă subiectul e prost, cum o să fie piesa bună?...
- SANDU: (încurcat) Nu, nu... Eu cred că ești greșită...
- MUCHI: (supărată) Va să zică, mă refuzi?..
- SANDU: Nu dragă... N'am zis asta... Dar putem face notița altfel... Să anunțăm bunăoară că din cauza dificultăților de ordin etnic... Etnic!... Înțelegi tu, ce 'nseamnă asta?... (Muchi dă din cap afirmativ) Radu a renunțat

la noua lui piesă. Să reiasă,
cum s'ar zice, că a feștelit-o
și de data asta...

MUCHI: (cu entuziasm) Bravo ție... Hai să
facem notița (se îndreaptă spre
biurou)

SANDU: (oprind-o) Lasă dragă c'o fac eu
singur astă seară... N'ai în-
credere în mine?...

MUCHI: Jură-mi că apare mâine.

SANDU: (incurcat) Chiar mâine, n'are să
se poată... Las'o mai bine pe
poimâine, sau... într'una din
zilele astea, când o fi loc la
rubrica «Culisele teatrale»...
Iți promit însă că până Du-
minecă, ai s'o cetești în pagina
întâia, cu litere cursive...

MUCHI: (neîncrezătoare) Contez pe tine?...

SANDU: Imi pare rău... Să n'ai nici o
grijă...

MUCHI: (preocupată de o idee fixă) Și dacă
se curăță, știi ce am de gând
să fac?

SANDU: Ia spune... Ce?...

- MUCHI: (hotărîtă) Îl trimit la plimbare...
- SANDU: Foarte bine... Așă și merită...
- MUCHI: Mie nu-mi trebuie amanți mediocri...
- SANDU: Tocmai ce-ți spuneam și eu...
- MUCHI: (cu oarecare temere) Dar... vorba e... se curăță?...
- SANDU: La sigur...
- MUCHI: Pe onoarea ta?
- SANDU: Dacă nu l'oi curăța eu, să-mi zici «cuțu».
- MUCHI: (în culmea fericirii) Sandule dragă...
Simt că 'ncep să te iubesc...
- SANDU: (prefăcut) A, nu... Eu nu ți-am cerut lucrul ăsta... Stai să ne 'nțelegem mai întâiu... Tu știi bine că eu nu sunt egoist... Eu nu umblu după reclamă ca autorii dramatici. (oftând) Eu n'am visat niciodată să fiu iubit de-o actriță mare ca tine... (ii ia mâna și i-o sărută) Lasă-mă numai să te iubesc eu pe tine... să te iubesc ca și până acum... dar să știi

că dragostea mea nu te su-
pără...

MUCHI: (mișcată) Sandule dragă... Iar-
tă-mă... N'am știut că mă
iubești așa de mult. (în clipa
asta sună telefonul)

SANDU: (grăbit) Ce zici?... Să răspundem
sau să creadă că nu-i nimeni
acasă?

MUCHI: Vezi cine-o fi... (geloasă) Poate o
fi Movileanca...

SANDU: Ai dreptate... (se duce la telefon și
desprinde receptorul) Da, da...
Casa Cartian. A! Tu ești
Radule?... Aici sunt eu...
Sandu... (Când aude numele lui
Radu, Muchi se urcă pe colțul bi-
roului și se lasă coprinsă de brațul
liber al lui Sandu) Da dragă, sin-
gur... Muchi?... A plecat dragă,
a plecat imediat după tine...
(pauză) Cum, cum?... O fe-
țișcană delicioasă?... Blondă
și rumenă ca o bucățică de
jimblă caldă?... Bravo ție!...

Succes dragă!... Să-ți dea
Dumnezeu o adevărată capo-
doperă.

MUCHI: (nerăbdătoare) De cine vorbește
canalia?...

SANDU: (astupând cu palma pâlnia telefonului)
Pssst... Nu ți-am spus eu?...
E la Movileanca...

MUCHI: (se repede la el, îi smulge telefonul
din mână și după ce ascultă câteva
clipe, țipă în pâlnie furioasă) **Huo!..**
Bestie!.. Canalie!.. (se aruncă apoi
în brațele lui Sandu) **Sandule!...**
Sandule dragă!... Numai pe
tine te iubesc!... (se sărută lung).

CORTINA

A DOUA VITRINA

A DOUA VITRINĂ

O încăpere luxoasă cu mobile puține dar de stil pur, în care par'că n'a intrat nimeni până atunci. Pe un gheridon, un telefon disimulat. Pe pereți tablouri de preț. Ușă în fund și ușă laterală. La ridicarea cortinei, FLORICA introduce pe RADU prin ușa din fund. Florica este tânără, cu părul roșcat, cu buzele resfrânte, cu nasul în vânt, cu șorț alb și cu pantofi de lac.

SCENA I

RADU, FLORICA

FLORICA: Luați loc vă rog... Mă duc să anunț pe conia.

RADU: Dar conia d-tale unde este?

FLORICA: In odaia d-ei... tocmai în fund.

(vrea să plece)

RADU: (luându-se după ea, o oprește brusc)

Ia mai stai nițel fetițo... De ce te grăbești așa că doar nu

ne iau turcii la goană... (Florica se oprește nedumerită) Dar odaia asta, a cui e?... A conașului sau a conitei?...

FLORICA: Ba e a conașului.

RADU: (privind cu atenție încăperea) Eram sigur... D'aia parcă e o vitrină de magazin de mobile...

FLORICA: (naivă) Mobila e din străinătate... Nu-i dela noi.

RADU: (mirat) Da?... Păi se și vede... Dar tu?... Tu, tot din străinătate ești?... Ia spune.

FLORICA: Ba eu mi-s de dincolo din Ardeal...

RADU: (cu entuziasm) Dar frumoase fete mai sunt pe dincolo!... Cum te chiamă pe tine dragă?

FLORICA: (mișcată) Pe mine?... Dar de ce vreți d-voastră să știți cum mă chiamă pe mine?...

RADU: Fiind-că sameni cu o fată pe care o cunosc eu... Una, cam tot de pe dincolo... de nu de pe aici... o chiamă Cleopatra...

FLORICA: Cleopatra?... Nuuu... Pe mine mă
chiamă Florica...

RADU: Frumos nume și Florica... N'am
ce zice... Eu însă ași fi jurat
că te chiamă Cleopatra... Sa-
meni cu Regina Egiptului ca
două picături de apă.

FLORICA: (emoționată) Regină?... D-voastră
vă bateți joc de mine...

RADU: Dar dacă sameni cu ea?...
Uite... și părul și nasul și
buzele... mai ales buzele... Ia
vino 'ncoa dragă... (o ia de
mână) Ce faci tu cu buzele
astea Florico?... Tu știi să
săruți?... (Florica lasă capul
în jos, rușinată) Ce?... ți-e ru-
șine?

FLORICA: Păi d-voastră sunteți boier.

RADU: Dar de unde boier!... Sunt un
biet scriitor de geniu, și atâta
tot... Boieria e lucru mare,
dragă... Trebuie să ți-o dea
Vodă... Geniul însă... Eh!...
Ți-l dă Dumnezeu când vrea

să-și bată joc de tine. (o sărută
pe furiș)

FLORICA: (speriată) Vai de mine!... Ce o să
zicăconița?

RADU: Ce are a faceconița cu gurița?

FLORICA: Păi d-voastră n'ați venit pentru
conița?

RADU: Ba, pentruconița am venit...
Dar n'am venit s'o sărut...
Am venit pentru altceva...

FLORICA: (luminându-se) Daaa?... Mă duc a-
tunci să-i spun c'ați venit.

RADU: (oprind-o din nou) Ba stai să te mai
întreb ceva... Ia ascultă Flo-
rico... Tu nu ieși niciodată la
plimbare?

FLORICA: Ba ies Dumineca, după masă.

RADU: Dumineca asta vii pe la mine?

FLORICA: (rușinată cu capul în jos și vocea pe ju-
mătate) Unde?

RADU: (scoțând o carte de vizită) In strada
Caragiale No. 101... Uite a-
dresa mea... Tu știi să ci-
tești?

FLORICA: (mândră) Știu... Cum să nu știu?...

RADU: Brava ție!... Dacă n'o merge cu
stăpână-ta, să știi că te iau
pe tine de colaboratoare...

FLORICA: Ce e aia?

RADU: Lasă c'ai să vezi tu, când ai să
vii la mine... Dar, vorba e...
vii?... Spune-mi să știu...

FLORICA: Viu!... De ce să nu viu? (pauză)
Acum, să mă duc să-i spun
coniței?...

RADU: Da, da... Acum poți să te duci...
(Florica iese pe ușa laterală)

RADU: (își freacă mâinile mulțumit, își re-
tește apoi ochii în jurul său și zărește
telefonul, se îndreaptă spre apa-
rat și apucă receptorul) Allo cen-
trala... domnișoară te rog...
dă-mi 75 pe 55 (pauză) Casa
Cartian?... A!... Tu ești San-
dule?... Aici e Radu... Ești
singur?... Muchi a plecat?...
(pauză) Ei brava!... Știi că
mi-ai dat o idee genială!...
S'a aranjat!... Introduc în
piesă și o servitoare... Una

exact genul Cleopatrei, Regina Egiptului (pauză) Păi am și găsit-o dragă... A!... o fețișcană adorabilă... delicioasă.. Blondă și rumenă ca o bucă-țică de jimblă caldă (pauză) Ce? Ce?... Bestie?... Canalie? (vorbește) Hait!... Asta e Muchi..

SCENA II

RADU, JEANA

RADU: (la vederea Jeanei care apare pe ușa laterală, în momentul când el pronunță ultimele cuvinte, lasă telefonul să-i scape din mână și se înclină respectuos) Imi dați voie d-nă... Radu Cartian...

JEANA: Imi pare bine domnule... Luați loc vă rog...

RADU: (turburat, fără să găsească firul vorbei) Eu, sunt autorul dramatic, pe care-l credeți nebun...

JEANA: (scuzându-se) A fost probabil un «mal entendu»... Mă iertați...

RADU: (cu mai mult curaj) Nu vă scuzați doamnă, fiindcă orice s'ar spune, dar... parcă tot mai bine este să fii nebun, decât bestie și canalie...

JEANA: (jenată) «Mon Dieu!...» Când nu poți fi ce vrei, te mulțumești să fii numai ce poți...

RADU: Înțeleg perfect răspunsul dumneavoastră de Sibilă, doamnă... Pariez însă că nu bănuieți cine eră așa de drăguță cu mine la telefon...

JEANA: (discretă) Ați vorbit la telefon în lipsa mea?

RADU: Da doamnă!... La fel ca și cu d-voastră acum o jumătate de ceas... Dar d-voastră cel puțin nu mă cunoșteți... Pe câtă vreme, ea... eroina pieșelor mele, d-nă... amanta mea oficială... O lăsasem acasă în compania celui mai bun prieten al meu...

JEANA: A!...

- RADU: Da doamnă... A,E,I,O, U!... Puteți pronunța fără teamă toate vocalele din alfabetul limbei românești, fiindcă le merit... După toate probabilitățile, aveți în fața d-voastră... un încornorat!... (se înclină respectuos)
- JEANA: (jenată) Dar amănuntele astea, sunt de o intimitate...
- RADU: (luându-i vorba) Deplasată!... Nu?... Am ghicit... Aveți dreptate d-nă. Dar ce vreți?... Nu m'am putut stăpâni la timp. Am avut și eu ca orice om înșelat un moment de revoltă...
- JEANA: (consolându-l) Ooo!... Vă înțeleg... perfect... E un lucru așa de firesc...
- RADU: (revenind) Acum însă mi-a trecut... Vedeți?... (sentențios) Mi-am dat seama d-nă, că amanta mea nu merită cinstea unui regret profund și etern... Nu eră o femeie din high-life, doamnă... Nuuu... Eră o biată

actriță, numai... A!... O actriță de talent, dacă vreți... (amical) Sunt curios să știu, d-voastră cum o găsiți?... Vă place cum joacă?...

JEANA: (vădit plictisită) Ertăți-mă... dar nu știu încă de cine-mi vorbiți...

RADU: (uimit) Cum, de cine?... De Muchi Santorino... A!... Ea se laudă că are în vine ceva sânge bourbon... Pretinde că se trage dintr'o veche familie napolitană... Știți... Regatul celor două Sicilii... Dinastia Bourbonilor!... Istoria Italiei, e foarte încurcată, doamnă.

JEANA: (din ce în ce mai plictisită) Mă iertați domnule... dar persoana de care îmi vorbiți, îmi este complet necunoscută.

RADU: (mirat) Cum se poate?... D-voastră nu cunoașteți pe Muchi Santorino?

JEANA: Nu... Regret... Dar până azi,

n'am avut încă cinstea să cunosc nici o doamnă... sau... d-șoară din lumea teatrelor.

RADU: (nedumerit) Nu se poate... E actrița care jucă rolul principal din «Porumbița de Porțelan» piesa mea din stagiunea trecută.

JEANA: (căutând să iasă din încurcătură) A, da, da... Mi-aduc aminte... Mi se pare c'am auzit vorbindu-se urdevă și de piesa d-voastră. (cu grație prefăcută) Dacă nu mă 'nșel, «ça n'a pas été si mauvais...».

RADU: (uimit) «Mais comment donc?»
D-v. nu mi-ați văzut piesa?

JEANA: Lipseam din țară pe vremea aceea... Eram la Paris.

RADU: (resemnat) A!... Atunci e foarte explicabil... N'aveți de unde s'o cunoașteți nici pe Muchi Santorino... Păcat doamnă... Aveà un rol extraordinar... Dealtfel, orice altă actriță l'ar

fi jucat tot așa de bine... Nu
că vreau să-mi laud piesa;
dar până și critica dramatică
de data asta mi-a fost unanim
binevoitoare...

JEANA: Imi dați voie atunci să vă felicit
și eu... Regret că n'am putut
face lucrul acesta la timp,
dar... «mieux vaut tard que
jamais».

RADU: Vă mulțumesc doamnă...Pe mine
însă critica mă lasă absolut
indiferent... Daaa... Eu sunt
ca o stâncă de granit pe care
orice trecător poate gravă tot
ce-i trece prin minte... Un
nume propriu... O dată isto-
rică... O dragoste care 'n-
cepe... alta care se sfârșește...
o laudă... o injurie... în sfâr-
șit orice se poate scrie în-
tr'una din limbile existente...
Cu timpul însă, inscripțiile dis-
par și nu mai rămâne decât
stânca... granitul... eternita-

tea!... (după o pauză) N'am dreptate doamnă?... Spuneți și d-voastră...

JEANA: (distrată) «Evidemment»... Gura lumii-i slobodă...

RADU: (naiv) Mult trebuie să se mai vorbească și 'n lumea d-v., doamnă...

JEANA: (cu aerul plictisit) Grozav de mult... Fiecare frază nu-i decât o critică deghezată.

RADU: (vesel) Va să zică... și 'n lumea d-voastră, tot ca și 'n lumea noastră...

JEANA: (cu aerul înțepător) Vreți să spuneți: în lumea artelor?...

RADU: O!... dacă vreți s'o numiți așa, de sigur... lumea artelor... Dar să nu exagerăm doamnă... Ce sunt aceste lumi altceva decât niște simple magazine, plasate când pe calea Victoriei, când pe calea Văcărești... Intri în ele, după cum simți nevoia... Și când nu poți intra, te mul-

țumești să le privești numai
vitrina, de pe trotuar...

JEANA: (cu un început de admirație) Dar
d-voastră sunteți un adevărat
poet... Ce spuneți, e foarte fru-
mos... «C'est joliment tourné».

RADU: (cu curaj și lirism) Mai frumos ar
fi însă, dacă am putea ră-
mâne toată vieața în lumea
în care năzuim să trăim...
Lumea artelor!... Ce frumos
sună, doamnă!... Nu?... Și to-
tuș, câți ne găsim cu adevă-
rat în această lume a arte-
lor?... Dar în lumea d-voa-
stră?... Câți n'am dorì poate
să intrăm?... Ce știm noi des-
pre d-voastră?... Nimic sau
aproape nimic... Vă privim ca
pe niște manechine expuse în
vitrinele unui muzeu de gra-
ție și rafinament femenin... și
atâta tot... Iată doamnă sin-
gura mângâiere a celor din
lumea noastră... Să ne îmbete

- parfumul și să ne torture ob-
sesia femeilor din lumea d-v...
- JEANA:** (cu mândrie și indiferență) Vă plâng
de milă, domnule... Dar vă pre-
vin că-i tot ce pot face...
Spovedania necunoscuților, mă
lasă rece.
- RADU:** Fiindcă probabil știți că sufe-
rința noastră n'are leac... Noi
păcătuim numai cu fantezia
doamnă...
- JEANA:** (cu răutate) Nimic mai simplu
atunci... Suprimați fantezia...
«et voilà».
- RADU:** (cu mândrie) Imposibil d-nă... Ar
însemnă să renunțăm la singu-
rul nostru blazon de noblețe...
- JEANA:** (enervată) Și altceva... altceva nu
mai aveți nimic să-mi comu-
nicați?
- RADU:** (umilit) Ba poate-aș mai fi avut
ceva... Mi-e teamă însă că
v'am deranjat degeaba... Imi
dați voie să mă retrag ? (se
îndreaptă spre ușe)

JEANA: (nedumerită) Dar nu vă mai în-
țeleg deloc... Mi se pare că
d-voastră, mi-ați solicitat acea-
stă întrevvedere, nu eu...

RADU: E adevărat... Imi închipui însă
că am găsit poarta închisă și
că stăpâna casei nu s'a în-
tors încă dela Paris.

JEANA: (surprinsă) «Mais, ça c'est du vrai
théâtre».

RADU: (convingător) Și de ce n'ar fi?...
Ce este teatrul altceva decât
imagina vieții noastre de toate
zilele?... Dar pe d-voastră nu
vă interesează teatrul doam-
nă... Mărturisiți că-i așa...

JEANA: (tot mai nedumerită) Dar nu văd
ce legătură ar putea avea tea-
trul cu scopul vizitei d-v?...

RADU: Enormă, doamnă!... Aș putea
spune chiar, o legătură indiso-
lubilă.

JEANA: (aiurită) Nu 'nțeleg deloc...

RADU: Imi dați voie să vă explic în
două cuvinte? (Jeana îi face semn:

da. Radu pledează cu căldură) Inchipuiți-vă doamnă, o recoltă bogată... o recoltă care însă în ajun de a fi culeasă, este distrusă de grindină... Inchipuiți-vă un palat cu zidurile de marmoră albă și porfir... un palat însă, al cărui proprietar, sărăcește tocmai în momentul când trebuie să-l acopere... Vine toamna și plouă... Vine iarna și ninge... Și primăvara, când întreaga natură renaște, din palatul acesta, nu mai rămâne decât o ruină precoce... Așa ceva, ca arcul de triumf dela Șosea... Iată scopul vizitei mele doamnă... Opriți grindina să-mi distrugă recolta... Ajutați-mă să-mi acoper palatul până nu 'ncepe vremea rea...

JEANA: (captivată dar tot nedumerită) Aveți vreo moșie domnule?...

RADU: (jenat) Dacă voiți s'o numiți așa

n'am nimic de zis... Eu însă
o numesc... (se bate cu degetul
pe frunte) geniu!...

JEANA: (cucerită) Aaa!... Mi se pare că
încep să vă 'nțeleg...

RADU: Vă mulțumesc doamnă... Sunteți
prea bună.

JEANA: (cu voie bună) Probabil însă, c'a-
veți mai curând nevoie de
sprijinul bărbatului meu...

RADU: (protestând cu vehemență) Nu, nu...
Vă 'nșelați d-nă... Ertăți-mă
dar pe bărbatul d-voastră, nici
nu țin să-l cunosc... D-l Io-
nescu-Potopeni nu-mi poate
fi de nici un folos.

JEANA: (nedumerită) Dar eu personal, nu
văd cu ce v'aș putea fi utilă...
E vorba de vreo subscripție
de binefacere?... De vreun
ajutor bănesc?...

RADU: (protestând cu humor) Vai d-nă!...
drept cine m'ați luat?... Nu
venisem să vă cer decât simpla
d-voastră colaborare.

- JEANA: Colaborare?... Ce fel de colaborare?
- RADU: Să-i zicem, dacă vreți, o colaborare literară.
- JEANA: Dar eu nu știu să scriu... Eu nu sunt artistă.
- RADU: (galant) Sunteți ceva mai mult doamnă...
- JEANA: Nu sunt decât o simplă femeie, domnul meu...
- RADU: Pe care până acum, n'a știut nimeni s'o aprecieze.
- JEANA: (intrigată) Vorbiți ca un intelectual?
- RADU: De ce numai decât ca un intelectual?... D-v. credeți că nu putem fi și noi sentimentali?
- JEANA: (vexată) «Ah, non... je vous en prie... ça, non!...».
- RADU: Nu vă temeți doamnă... O să ne despărțim la fel ca și cum nu ne-am fi cunoscut.
- JEANA: Nu vă mai înțeleg de loc... (cu ironie) Așa sunt scrise și pie-sele d-voastră domnule?

RADU: (insinuant) Depinde... Aceia însă pe care am de gând s'o scriu în colaborare cu d-voastră, trebuie să fie o capodoperă... Vă asigur doamnă...

JEANA: Sunteți extraordinar... Nu știu dacă trebuie să vă mai ascult... Sunt sigură însă că 'n locul meu, o altă femeie, v'ar fi concediat din primul moment.

RADU: (prețios) N'ar fi fost poate un gest chibzuit doamnă...Curiozitatea acelei femei, m'ar fi chemat la telefon, a doua zi chiar...

JEANA: (hotărâtă după un suprem efort) Ei bine domnule... V'ascult... Vă previn însă că nu vă pot acorda decât zece minute (își privește ceasul dela mână) La ora opt, trebuie să luăm masa într'o familie.

RADU: (privindu-și ceasul din vestă) A!... Până la ora opt, putem sfârși câte și trele actele... (pledând cu căldură) Să nu credeți d-nă că sunt un aventurier... Nu...

N'am intrat în casa d-voastră cu nici un gând ascuns... Nu vreau să vă fac nici curte, nici reclamă...Nici să vă compromit, nici să vă măgulesc... Am venit numai să vă cer un simplu serviciu... un serviciu însă, pe care numai d-voastră mi l'ați putea face... (sentențios) Vreau d-nă, să scriu o capodoperă.

JEANA: (precipitată) Nu cumva bănuiți că vă 'mpiedic eu să faceți lucrul acesta?

RADU: Nu d-nă... Dar pentru așa ceva am nevoie de colaborarea unei femei din lumea d-voastră... din high-life, cum s'ar zice...

JEANA: (din ce în ce mai intrigată) Și-ați hotărît ca acea femeie să fiu eu?...

RADU: Da d-nă!... Chiar d-v!...

JEANA: (plăcut impresionată) «Ah! Oui... J'y suis!... Je comprends...»

RADU: Acum m'ați înțeles. Nu este așa?...

JEANA: «Oh!.. Quelle idée, mon Dieu!...»

RADU: Nu vă cer nimic mai mult decât să m'ascultați și să-mi răspundeți... Vreau să-mi răspundeți însă natural... așa cum v'aș face curte cu adevărat și cum tot cu adevărat, v'ar face plăcere și d-voastră să vă știți iubită de mine...
(Jeana devine tot mai atentă) Vreau să ne vorbim ca doi amanți pătimiși, așa cum bineînțeles, vor fi amanții din piesa mea... Să ne spunem tot felul de cuvinte de dragoste și la nevoie să ne și sărutăm chiar...

JEANA: (tresărind) «Comment?..»

RADU: (liric) O!... Nu vă temeți d-nă... din tot ce-are să se petreacă între noi, nimic n'are să fie adevărat.

JEANA: «Ah!... bien...».

RADU: O să-mi înlezniți numai puțină să știu și eu cum iubește o femeie din lumea d-voastră!...

JEANA: (cu o revoltă aparentă) Dar curiozitatea d-voastră mă jignește...

- RADU:** Ertăți-mi d-nă curiozitatea mea stupidă!... Dar vreau să știu dacă și d-voastră puteți iubi cu adevărat... Vreau să știu ce creație de artă se poate face din eroina piesei mele, care va fi o femeie din highlife... Un simplu manechin de vitrină socială, sau... poate chiar... un manechin sentimental?...
- JEANA:** (cu un aer de blândă mustrare) «Oh! oh!... Mais vous allez un peu trop loin, cher monsieur...».
- RADU:** Găsiți așadar, imposibilă colaborarea noastră?...
- JEANA:** (cu autoritate) Găsesc mai întâiu, propunerile d-voastră absurde.
- RADU:** (mirat) Cum, doamnă?... Să fie adevărat?... D-voastră n'ați iubit niciodată?...
- JEANA:** (revoltată) «Ah, non!... ça c'est trop fort».
- RADU:** (umilit) V'a supărat întrebarea mea doamnă?
- JEANA:** Dar mai întâiu, ce poate fi

această întrebare?.. O fantezie de autor dramatic sau o gafă de om rău crescut?...

RADU: (explicativ) Dacă aveți de gând să-mi răspundeți «da», întrebarea mea este o fantezie de autor dramatic, fiind-că pentru piesa mea, am nevoie de colaborarea unei femei care a iubit sau care iubește încă... Dacă însă aveți de gând să-mi răspundeți «nu», de prisos orice altă explicație... Imi dau seama doamnă, că în cazul acesta prezența mea în casa d-voastră, devine inutilă (pauză mai lungă, în care timp Jeana se frământă fără să poată răspunde iar Radu se retrage încet spre ușa din fund, unde se oprește o clipă, se înclină respectos și vorbește) Vă sărut mâinile, doamnă...

JEANA: (tresărind) Cine v'a dat voie să-mi sărutați mâinile?

RADU: (naiv) Atitudinea d-v. doamnă...

JEANA: (cu autoritate) Și ce-ați putut pricepe d-voastră din atitudinea mea? Spuneți că până azi, n'ați cunoscut încă nici o femeie din lumea noastră.

RADU: (umilit) In lumea noastră, d-nă, tăcerea d-voastră înseamnă «pleacă»...

JEANA: (mândră) In lumea noastră domnule, tăcerea mea înseamnă... «rămâi»...

RADU: (revenind, cu lirism în glas) Ertăți-mă d-nă... dar judecați singură ce mare dreptate am avut, când m'am adresat d-voastră... Cunoscașă de puțin lumea asta în care intru astăzi pentru prima oară, că mi-ar fi fost imposibil să-mi închipui cum iubește o femeie din lumea mare... Dacă ar fi fost să mă bizui numai pe fantezia mea, ar fi însemnat poate să păcătuiesc din nou... Or, eu n'am vrut să jignesc sufletul celei

mai frumoase podoabe a țării românești... (sententios) Fiind-că trebuie să știți doamnă că tot noi boemii dela cafenea vă apreciem mai mult ca domnii dela externe...

JEANA: (tresărind) Dar... domnule!... Aceasta este un adevărat «guet-apens»

RADU: (calm) Nu d-nă... E o simplă lovitură de teatru...

JEANA: Ați uitat însă că vă găsiți în casa mea?

RADU: N'aveți idee ce mult îmi place casa d-voastră... Am de gând chiar s'o iau ca model pentru decorurile din piesa mea.

JEANA: (exasperată) Și care trebuie să fie rolul meu în piesa d-voastră?

RADU: (naiv) Să mă iubiți pe mine d-nă.

JEANA: (exploadând) «Comment?... Ah!... Mais c'est charmant... c'est parfait...» (apoi după o pauză, cu cochetărie) Bine... Dar ce-o să zică amanta d-stră?

RADU: A!... O amantă într'o piesă de teatru, este o simplă formalitate dramatică.

JEANA: Dar ceal'altă?... (cu răutate) Acea pe care ați lăsat-o acasă în compania celui mai bun prieten...

RADU: (explicativ) Vai doamnă!... Ce confuzie faceți!... Când am zis «să mă iubiți pe mine» m'am înțeles pe mine, ca erou al piesei...

JEANA: «Ah! Bien...»

RADU: Și într'o piesă de teatru, amanta veche, este totdeauna sacrificată... În piesă n'am să vă iubesc decât pe d-voastră... Vă jur... În viața de toate zilele însă... ertați-mă doamnă,.. dar care om n'are măcar o singură amantă?...

JEANA: (după o pauză de gândire) O mică indiscreție, dacă'mi dați voie... Intre piesa asta și viața d-v., există vreo asemănare?

RADU: (șiret) Știu eu?... Tot ce se poate...

De altfel, o primă asemănare
ați constatat-o chiar d-stră...
Singura mea amantă, mi-a fost
șterpelită de cel mai bun
prieten... Aceasta înseamnă că
din momentul de față, autorul
piesei ca și eroul ei, se găsește
liber de or ce angajament
sentimental...

JEANA: (după o clipă de gândire, hotărîtă și cu
entuziasm) Primesc colabora-
rea... (îi întinde mâna) Din clipa
asta, am început să te iubesc
(explicativ) In piesă numai...
Bine înțeles...

RADU: (cu emoție, luându-i mâinile amândouă)
Vă mulțumesc... doamnă! Vă
mulțumesc... Ce vă pot spune
mai mult, decât... (tace brusc și
o privește drept în ochi, apoi) Eu
însă vă pot spune «Tu»?...

JEANA: (amicală) Desigur... Dacă ne iubim...

RADU: Ah!... Ce bună ești!... (îi sărută
mâinile amândouă) Hm!... Ce

frumos miroși... Spune-mi
ce parfum e asta?... Vreau
să-l pun în piesă...

JEANA: (cochetă) Vai!... Ce preludiu ba-
nal!... (își retrage mâinile) «Un
homme du monde» nu se in-
teresează nici odată de par-
fumul unei femei... (cu mândrie)
Acesta e parfumul meu natu-
ral... Parfumul trupului meu,
domnule colaborator...

RADU: (cedând) Daaa?... Atunci renunț
la el... (rugător) În schimb însă,
lasă-mă să te sărut...

JEANA: (protestând drept formă) A, nu...
Pentru așa ceva, trebuie să-mi
spui mai întâiu cât mă iubești...
Până acum n'ai început să-mi
faci nici curte, măcar...

RADU: Așa este... Ai dreptate... Numai
că... Vezi tu?... În piesa mea
eu mă amorezez de tine, când
ești cu bărbatu-tău împreună
(în clipa aceea se aude un clakson
de automobil în curte)

- JEANA: Auzi-l... Tocmai a sosit... E
automobilul nostru...
- RADU: (surprins) Da?... Atunci eu plec...
Când ne mai putem vedeà?...
- JEANA: Cum, când?... Chiar acum... Tre-
buie să te prezint și lui băr-
batu-meu,..
- RADU: (protestând) A, nu, nu... te rog...
Nu te supără, dar eu îți spun
drept... Cu milionarii n'am
ce să vorbesc...
- JEANA: Ai să-i vorbești de piesa pe care
o scrim împreună.
- RADU: Ce?... Ești copilă?... Vrei să
bănuească omul, cine știe ce
prăpăstii...
- JEANA: N'avea nici o teamă... Ai să-i
explici cum se scrie o piesă
de teatru, în colaborare cu o
femeie din high-life...
- RADU: (desperat) Dar bine, dragă... Ești
extraordinară... Asta nu mai
e piesă de teatru... E curat
flagrant delict...

SCENA III

ACEIAȘI, BAZIL

JEANA: (ieșind în întâmpinarea bărbatului)
Bonjour Bazil!...

BAZIL: «Bonjour cherie»... (zărind pe Radu,
cu vocea stinsă) Bonjour...

JEANA: Dă-mi voie să-ți prezint pe d-l
Radu Cartian... autor dra-
matic... om de teatru... Pro-
babil c'ai auzit vorbindu-se
de piesele d-lui... (Bazil face
semn din cap «nu») Nu se poate...
Adu-ți aminte... (Jeana caută
să-și aducă și ea aminte) Păsărica...

RADU: (corectând-o) Porumbița, nu păsă-
rica...

JEANA: Da, da... «Porumbița de por-
țelan» marele succes din sta-
giunea trecută...

BAZIL: (lăsându-se convins) A, da... Cum
nu!. Incântat... (îi strânge mâna)
Pentru vreo comandă... Nu?...
Un teatru nou?... Mi se pare
c'ați dat lovitura...

RADU: (jenat) Ba deocamdată, pentru o simplă piesă de teatru... Cu timpul însă, dacă mi-o ajută Dumnezeu, sper să-mi clădesc și eu, un teatru propriu...

JEANA: Tu știi Bazil, ce mare cinste ne-a făcut d-l Cartian?... Inchipuește-ți că a venit să-mi ceară colaborarea...

RADU: (complectând-o grăbit) Pentru piesa de care v'am vorbit.

BAZIL: (încântat) Admirabilă idee... Aveți cumva nevoie și de mine?

RADU: A... Nu... Vă rog să nu vă deranjați... Propiu zis, n'are să fie cine știe ce mare lucru... Un simplu schimb de replici... și atâta tot...

BAZIL: Da, da... Înțeleg... Și când o să fie asta?...

RADU: A... Nu e nici o grabă... Azi, mâine... Când o să aibă doamna câteva minute de pierdut.

BAZIL: Aici, la noi acasă?...

- JEANA: De sigur... E mult mai convenabil...
- BAZIL: Eh, bravo!... Atunci la lucru...
Să vă văd...
- RADU: (prevenitor) Numai că... trebuie să știți... Conversația noastră, o să fie ceva cu totul convențional (Bazil nu pricepe)
- JEANA: (explicând) Adică, din tot ce se spune și se face, nu e nimic adevărat.
- RADU: (accentuând) Nuuu!... Doamne fe-rește...
- BAZIL: (nedumerit) Nu?... Va să zică, nu mai aveți nevoie de nevastă-mea...
- RADU: Ba da... Dar să vedeți cum au să se petreacă lucrurile... Când am să-i spun eu doamnei, bu-nioară: «te iubesc»... și când doamna are să-mi răspundă «și eu te iubesc»... nu înseamnă că ne iubim cu adevărat, dar că așa trebuie să fie scris în piesă...

BAZIL: (convins) Da, da... Înțeleg... Cum să nu înțeleg?... Un fel de joc de societate.

JEANA: Ca la teatru Bazil... «Voyons... exactement comme au théâtre» Parcă dacă omori pe cineva pe scenă, înseamnă că l'ai omorit cu adevărat?...

BAZIL: (încântat) Admirabilă ideea!... Ei vezi?... Așa ceva nu mi-ar fi trecut prin gând (lui Radu) Mâncați cu noi astă seară?

JEANA: (grăbită) Da, da... L'am reținut eu la masă... Nu te mai îngrijii de nimic...

BAZIL: Foarte bine... Imi dați voie, atunci... Numai cinci minute... Mă duc să mă schimb... E un praf pe șoseaua Panteimon... Am fost la o fabrică de cărămidă... O ocazie excelentă... (iese pe ușa laterală urmat de privirile nedumerite ale lui Radu și de zâmbetul răutăcios al Jeanei)

SCENA IV

RADU, JEANA

RADU: (după o pauză) Ziceai că mâncați într'o familie?

JEANA: (cochetă) Te supără că mâncăm acasă?...

RADU: (încurcat) Nu... Dar... Vream să zic... (schimbând vorba) Asta e bărbatu tău?

JEANA: Ce?... Nu-ți place?

RADU: (și mai încurcat) Ba, da... Foarte drăguț...

JEANA: Mi-ai spus că n'ai nevoie de el.

RADU: Așa și este... Am nevoie numai de nevastă-sa... (oprindu-se brusc în fața ei) Or, cum te chiamă pe tine, dragă?... (explicativ) Numele cel mic de botez.

JEANA: Jeana.

RADU: Jeana?... Adică Ioana... (după o pauză) Dragă Jeano, lasă-mă să-ți zic Ioana că-i mai frumos...

JEANA: (calmă) Dragă Radule, zi-mi cum vrei... Tu ești autorul piesei...

RADU: (plin de admirație) Ioana... Ioana!...
Ce nume de teatru!... Ce frumos sună!... Ia ascultă... Ioana mea... Ioana mea!...

JEANA: Dar pe tine cum are să te cheme în piesă?

RADU: Tu cum vrei să mă cheme?

JEANA: Tot Radu.

RADU: Bine atunci... Fie cum zici tu...
Eu Radu și tu Ioana... (căutând să-și aducă aminte) Ioana de Bourbon, nevasta lui Carol al cincelea... Ioana de Burgundia, nevasta lui Filip al cincelea... Ioana nebuna, mama lui Carol quintul... Ioana d'Albert mama lui Enric al patrulea... «Le vert galant»... știi!...

JEANA: (plictisită) Știu, stiu... dar sfârșește odată că prea sunt multe... De unde Dumnezeu ai scos atâtea Ioane?...

RADU: (naiv) Din Larousse... Larousse cel mic cu ilustrații... N'ai idee

cum te poți instrui, așa, pe nesimțite... Decât să cetești un roman mediocru, deschizi dicționarul Larousse la numele proprii, și după ce sfârsești seria Ioanelor celebre existente, adaugi cu cerneală sau chiar cu creion: Ioana Ionescu-Potopeni... colaboratoarea lui Radu Cartian.

JEANA: (mișcată) Mă crezi tu demnă cu adevărat de atâta cinste?

RADU: Dar tu?... Ai atâta încredere în mine?... N'ai să regreti nici odată că ți-ai legat numele de aventura unui necunoscut, pe care până mai adineaori, îl credeai nebun?...

JEANA: (visătoare) Nu pot ști încă nimic...
Esti primul om însă, care îmi intri în felul acesta în casă.

RADU: Mi-era teamă să nu zici: în suflet.

JEANA: Și tu crezi că femeile n'au suflet?

RADU: Ba, da... In piesele mele, de altfel,

toate femeile au foarte mult suflet... (schimbând tonul) Nu prea au ele minte, însă...

JEANA: (cu înflăcărare) Fiind-că așa vi le închipuiți voi... Toți autorii sunteți la fel... Singura voastră voluptate, este să creați numai femei fără minte, femei care să iubească și să sufere... Pentru voi, o femeie nu este decât un subiect de piesă de teatru... și atâta tot. (din ce în ce mai aprinsă) Vă umiliți numai până ce puneți stăpânire deplină pe ele, și pe urmă... Știi care este generozitatea învingătorului?... Să le ofere ca un dar personal mulțimii anonime... Iată tot ce poate fi un autor dramatic.

RADU: (protestând cu tristețe) Nu, nu... Nu vorbi așa Ioano, fiind-că n'ai dreptate... Tu nu știi cât sufer eu, de câte ori sunt nevoit să fiu altul decât cel care sunt!...

Uite... vezi?... Nu mai de-
parte decât acum... în clipa
asta chiar... În clipa asta fru-
moasă și unică poate în viața
mea... eu nu mă pot bucura
de otrava dulce a buzelor
tale... Sunt sigur că în clipa
asta ai să-mi spui «te iubesc
Radule»... ba poate chiar ai
să mă și săruți... Ai să mă
iubești pe mine și Eu am să
fiu altul... Ai să mă săruți pe
mine și Eu n'am să fiu Eu...
Ai să-l omori pe cel care
există, și cel care o să existe
cu adevărat n'are să fie decât
numele unui erou fictiv (Ioana
se frământă în fața lui plină de ad-
mirație) Iată fericirea celor care
scriu piese de teatru Ioano!...
Iată ce 'nseamnă să faci artă,
pentru cei care pretind că nu-și
recunosc viața în opera ta...

JEANA: (cu admirație crescândă) Radule!...
Ești adorabil...

RADU: Da, da... Uite așa se scrie o piesă de teatru, Ioano... Autorul nu e decât un ad interim al eroului care trăește fără să existe...

JEANA: Radule dragă...

RADU: Ce vrei cu Radu?... Haide... Spune-mi... spune-mi că sunt un caraghios... un pierde-vară... un flueră-vânt... un ratat...

JEANA: (cu vehemență) Nu, nu... Nu-i adevărat. Nu-i adevărat...

RADU: (o privește o clipă, apoi cu nedumerire) De unde știi tu că nu-i adevărat, Ioano?..

JEANA: (izbucnind) Fiind-că simt... Fiind-că abiă acum încep să te 'nțeleg cu adevărat... Cum?... Tu crezi că o femeie din lumea noastră, nu poate fi decât un manechin de vitrină?... De unde ai născocit lucrul acesta Radule?... Tu crezi că eu n'am ochi ca și tine?... N'am suflet?... N'am creeri?... Tu

crezi că eu nu pot pricepe
nimic din ce se petrece în
jurul meu?... A!... Poți crede
despre mine, orice, Radule...
dar ofensa asta n'o primesc...
Eu n'am nevoie să-mi șop-
tească nimeni, nimic la u-
reche... Să știi... Mie nu-mi
trebuie sufleor...

RADU: (aplaudă entuziasmat) Bravo Ioano...
Admirabil!... Așa te vreau!...
Vorbești cum nu se poate mai
frumos pentru eroina unei piese
de teatru... Numai că... Nu te
supăra, te rog... dar, asteaptă
mai întâiu să-ți dau replica.

JEANA: (mândră) N'am nevoie de replica
nimănui... Mie îmi place să-mi
trăesc vieța fără replici...

RADU: (împăciuitor) Bine, bine... Vieța ta,
te privește pe tine... N'am ni-
mic de zis... Dar în piesa mea,
nu te pot lăsa să vorbești nu-
mai tu singură... Asta e mo-
nolog Ioano...

JEANA: Dar tu, cu care Ioană crezi că vorbești?... Cu Ioana din piesa ta, sau cu Ioana din fața ta?...

RADU: (cu admirație) Ioano!... Ești divină!... Ce vrei să-ți spun mai mult?... Dar, crede-mă... prea ne depărtăm de subiect...

JEANA: Care subiect?

RADU: Subiectul piesei...

JEANA: Și care-i subiectul piesei?

RADU: Vrei să ți-l spun?... Il am gata...
colea (se bate cu palma pe frunte)

JEANA: (cu autoritate) Te înseli Radule...
Subiectul adevărat, e aici...
(se bate cu palma pe inimă) Nu acolo... Cu creerii vrei tu să scrii o piesă de teatru?... Vai de tine!... Vai de tine!...

RADU: (bănuitor) Iartă-mă Ioano!... Dar pesemne, tu ai uitat de ce-am venit eu aici.

JEANA: (răutăcioasă) Da?... Ia mai spune-mi odată...(cu autoritate) De ce-ai venit?... Cine te-a sfătuit să bați la ușa mea? De unde știai

c'am să-ți deschid?... Cine ți-a spus că te-asteptam poate?

RADU: (zăpăcit) Cine mi-a spus că m'asteptai?... Nimeni... Absolut nimeni... Iți dau cuvântul meu de cinste. Am venit, așa întâmplător... Să vezi cum... Alesesem din cartea de telefon câteva adrese. Nu bănuiam că n'o să am nevoie decât de una singură... Dar tu nu știi? Un om când vrea să câștige la lotărie cumpără mai multe bilete odată...

JEANA: (ironică) Și s'a 'ntâmplat ca biletul câștigător să fie tocmai adresa mea...

RADU: (grăbit) Exact... (luându-și seama) Adică... nu... Ce vrei să spui Ioano?

JEANA: (sentențios) Că numai oamenii proști au noroc.

RADU: (tresărind) Ioano!... (tace)

JEANA: (după o pauză) De ce-ai tăcut?... Haide... Dă-mi replica... Aștept...

- RADU: (încurcat) Nu, nu... Nu-ți mai dau nimic... Am sfârșit...
- JEANA: (cu ironie) Da?... Iartă-mă... Nu știam c'ai venit numai pentru atât...
- RADU: (revenind) Dar nu vezi că nu mai știu ce vorbesc?... Nu mai știu unde mă aflu.
- JEANA: (cochetă) Dă-mi voie să-ți spun eu... In decorul piesei pe care vrei s'o scrii...
- RADU: (din ce în ce mai încurcat) Dar, pentru numele lui Dumnezeu, Ioano... Spune-mi unde vrei s'ajungi?... Fă-mă cel puțin să ghicesc.
- JEANA: (calmă și mândră) Nu mi-ai spus că vrei să scrii o piesă de teatru?
- RADU: Ba da...
- JEANA: Ei bine... Unde vrei să se petreacă acțiunea piesei tale?
- RADU: Nu ți-am spus?... Aici... In casa ta.
- JEANA: (scandând cuvintele) Și nicăeri în altă parte decât aici?
- RADU: (cu vocea pe jumătate) Aici și... bine înțeles... pe urmă, pe scenă.

JEANA: A!... nu așa... Aici și pe urmă,
tot aici... Aici și totdeauna
numai aici

RADU: (izbucnind) Ioano!... Ce-ai spus
Ioano?... Mi-e frică parcă să
te mai întreb... E adevărat
Ioano?... E adevărat ce ai
spus?... Spune-mi Ioano...
Spune... Mă iubești?...

JEANA: (cochetă) Dar nu mi-ai spus tu sin-
gur că acesta trebuie să fie
rolul meu în piesa ta?...

RADU: (mâhnit, coborând tonul) Ba da... Ai
dreptate... Uitasem că față de
tine, eu trebuie să fiu altul...
Eu nu pot fi decât cel care nu
există... Eu nu sunt decât
eroul piesei mele.

JEANA: Pe care probabil n'ai s'o mai
scrii...

RADU: (sdrobit) Dar Ioano... Tu uiți că
eu trebuie să scriu piese de
teatru ca să trăesc?...

JEANA: (lirică) Ai s'o scrii atunci, când
vei simți nevoia să trăești

din amintiri... Mai târziu...
Poate chiar foarte târziu...
Da, da... Târziu de tot... La
bătrânețe... Când din tine n'are
să mai rămâne decât un vechiu
subiect de piesă de teatru...
Ecoul frazelor sonore... Ob-
sesia sărutărilor calde... Par-
fumul trecutului defunct...

RADU: (extaziat) Vai!... Ce frumos vor-
bești tu Ioano!...

JEANA: (cochetă) Vorbesc mai frumos ca
eroinele pieselor tale de până
acum?

RADU: (umilit) Eartă-mă că te-am ju-
decat greșit... Numai tu știi
să iubești cu adevărat... Nu-
mai tu meriți să fii iubită...

JEANA: (afectând gesturi de manechin) Crezi?...
Un biet manechin din vitrina
unui magazin de mode!...

RADU: De ce mă umilești Ioano?... Nu
vezi ce mic par în fața ta?...

JEANA: Dar cine te 'mpiedică să pari
mai mare?... Haide Radule...

Ridică-te cel puțin la înălțimea propriului tău erou...

RADU: Dar ce-ași putea face oare, să-ți par mai mult decât ce sunt?

JEANA: (cu căldură) Ce n'a putut face încă nimeni din mine până azi... Presimt că tu ești cel mai frumos accident din viața mea...

RADU: (protestând) Nu, nu... Mi-e frică să mă ating de viața ta Ioano...

JEANA: (izbucnind) Dar nu 'nțelegi că nu mai vreau să fiu manechin de vitrină?... Vreau să es măcar odată și eu din închisoarea mea de sticlă... Haide Radule... Sparge-i geamurile... Ia-mă cu tine... fură-mă... ascunde-mă... distruge-mă dacă vrei... dar scoate-mă din sicriul meu de sticlă aburită în care mă sufoc...

RADU: (în extaz) Scumpul meu manechin sentimental!... Ce frumoasă piesă am să scriu!...

JEANA: Prostuțul meu autor dramatic!...

Ce frumos subiect de piesa o
să trăim!...

RADU: (îmbrățișând-o) Ioana mea...

JEANA: (aceiaș gest) Radule... (se lasă îm-
brățișați să cadă în brațele unui fotel)

SCENA V

ACEIAȘI, FLORICA

FLORICA: (intră discret pe ușa din fund) A!...

JEANA: (ridică ochii în timp ce Radu își as-
cunde fața) Ce vrei?.

FLORICA: E gata masa...

JEANA: Bine... Du-te și anunță pe co-
nașul...

FLORICA: Conașul e la masă... V'așteaptă...

JEANA: S'aștepte atunci... Venim și noi...
(Florica iese, în timp ce Jeana și Radu
rămân în aceeaș poziție critică)

RADU: (jenat) Ne-a văzut servitoarea...

JEANA: (calmă) Ei, și?... Servitoarea mea
nu vede decât ce-i dau eu
voie să vadă... (se sărută din nou)

RADU: (se ridică aranjându-și părul) Vai!... Ce balamuc trebuie să fie în capul meu...

JEANA: (il ia de mână) Hai în odaia mea să te faci frumos...

RADU: (se dă înapoi speriat) In odaia ta?... Mi-e frică...

JEANA: (calmă) De cine?...

RADU: De bărbatu-tău...

JEANA: (mângâindu-l) Ce copil ești... (sentențios) Bărbatul meu, sunt eu... (il trage de mână după ea și dispar amândoi pe ușa laterală).

SCENĂ MUTĂ

FLORICA: (intră din nou pe ușa din fund, privește o clipă spre ușa laterală, dă din cap semnificativ, oftează desnădăjduită, apoi zărind fotelul scofălcit de corpurile celor doi amanți, se repede și-l netezește cu mâna ca să nu rămâe nici o urmă)

CORTINA

A TREIA VITRINA

102

A TREIA VITRINĂ

Un salonaș. În fund o ușă dublă, formată din geamuri cu brisebisuri transparente. Prin geamuri se zărește un hall central. De cele două laturi ale încăperii, o ușă, o fereastră și un chimney cu oglindă. Mobilierul obișnuit. La ridicarea cortinei, în primul plan al scenei RADU și JEANA stau înlănțuiți cu brațele de după gât. Dincolo de ușa cu geamuri, BAZIL privește în vârful picioarelor peste brisebisuri scena din salonaș. La un moment dat, se hotărăște să intre deschizând ușa cu multă precauție și discreție.

SCENA I.

RADU, JEANA, BAZIL

RADU: Dă-mi ochii...

JEANA: Dă-mi gura... Dă-mi pâinea mea de toate zilele... (în momentul acela, apare Bazil în scenă)

RADU: (observându-l, schimbă repede vorba și tonul) A, nu! Nu e bine așa...

JEANA: (desprinzându-se din brațele lui Radu, se adresează bărbatului) Cauți ceva Basil?...

BAZIL: (jenat) Nu cumva... țigările mele de foi...

JEANA: (supărată) Ah, dragul meu... Ești un om imposibil... Ai aerul că ne spionezi... Nu e chip să sfârșim și pace... Nu putem pune la punct tocmai momentul culminant al piesei... Scena cea mare de dragoste din actul al treilea... De câte ori o încercăm, trebuie să vină cineva să ne deranjeze...

BAZIL: (se scuză încurcat) Nu vă supărați că plec... Iertați-mă... Nu știam că sunteți ocupați tot cu piesa... Par'că spuneți că e gata... (lui Radu) Ori, când zici că e premiera dragă domnule Cartian?...

RADU: (cu vocea pe jumătate) De Miercurea viitoare, într'o săptămână.

BAZIL: (socotind în gând) Miercuri frate?

Păi Miercuri e 'n 13!... Nu ești superstițios?... Eu nu fac afaceri în zilele de 13, să mă omori...

RADU: (în glumă) Te pomenești că 'n zilele de 13, nici la teatru nu vii...

BAZIL: Ei bravo!... Aici îmi plăcuși... Lasă, lasă, c'am zis eu așa... O să ai succes mare... Am mirosit eu mai de mult... Tot orașul vorbește... Pentru premieră, ne-am înțeles... Begnoara No. 7, e rezervată pentru noi... (Jeanei) Ce zici cherie?... Tu nu ești superstițioasă?... «Au revoir...» «Au revoir...». (iese prin ușa din fund)

SCENA II

RADU, JEANA

RADU: (extrem de jenat) Știi că bărbatu-tău începe să mă umilească?

JEANA: (în glumă) Vrei să divorțez?...

- RADU: (rugător) Ioano dragă!... Ești nebună... De ce nu vrei să fii rezonabilă?... Când o să ne vină și nouă mîntea la cap?...
- JEANA: (calmă) Probabil, când n'o să ne mai iubim...
- RADU: (disperat) Doamne!... Doamne!... Cum o să mai fie și-atunci?...
- JEANA: O să fie așa, ca 'ntr'o icoană veche, înegrită de vreme... o icoană cu doi sfinți mucenici pe ea: Mucenicul Radu și Mucenița Ioana...
- RADU: Dragă Ioano... Nu te supără... dar să știi că dragostea noastră, într'acolo ne duce... spre martirologiu...
- JEANA: (în glumă) Ți-e frică să nu mori pe rug?... Răstignit pe cruce? Ingropat de viu?... Spune...
- RADU: (cu amărăciune) Mi-e frică să nu mor prea de vreme, Ioano... Simt că pe zi ce trece, mă îndepărtez tot mai mult de

vieața ce-mi fusese dată s'o
trăesc...

JEANA: (bănuitoare) Te distrezi mai bine
la cafenea decât la mine
acasă?...

RADU: Nu fii rea Ioano... Tu știi că
n'am vrut să spun lucrul
ăsta... M'am aruncat însă în
apă, fără să știu să înot...
Și am pornit pe munți desculț
și gol, ca vântul, ca ploaia,
ca zăpada... ca elementele na-
turii care nu lasă în urma
lor decât noroiu și frânturi de
crăngi uscate... Tu nu simți
lucrul ăsta?...

JEANA: (cu încăpățănare) Nu... Eu nu simt
nimic...

RADU: Nu simți că prea mult stăm îm-
preună?... Noi nu ne-am dat
niciodată prilejul să ne dorim
și cu sufletul...

JEANA: (cu autoritate) Radule... Știi că dacă
te-ai plictisit, poți plecà...

RADU: Ce vrei să spui Ioano?...

- JEANA: Poate c'a venit timpul să sfârșim și altceva mai important ca o piesă de teatru.
- RADU: (rugător) Ioana mea...
- JEANA: Și poate chiar, foarte curând, o să fii nevoit să-mi zici numai: doamnă!... Doamna Jeana Ionescu-Potopeni... (cu râs forțat) Vai Radule!... Ce nume comun pentru eroina unui autor dramatic român...
- RADU: (impăciuitor) Te-au supărat cuvintele mele?...
- JEANA: M'a supărat numai gândul c'ar putea să mă supere odată... Cine știe?...
- RADU: (cu căldură) Nu, nu... Niciodată Ioano!...
- JEANA: Ce 'nseamnă acest niciodată? «Never more?»...
- RADU: (patetic) Ioano!... Dragostea mea unică!... Visul meu curat de artă!... De ce nu vrei să mă 'nțelegi?... (pauză) Lasă-mă să plec.

- JEANA: Până când?...
- RADU: Până când vrei tu...
- JEANA: Până la masă...
- RADU: (surprins) Astă seară mănânc tot
la voi?
- JEANA: Aștepti să fii invitat în fiecare
seară?...
- RADU: Atunci la opt și jumătate... La
revedere scumpul meu mane-
chin sentimental...
- JEANA: La revedere bestie mică și fără
suflet... (se sărută. Radu iese prin
ușa din fund. Jeana rămasă singură
sună)

SCENA III

JEANA, FLORICA

- FLORICA: (intrând) Conița a sunat?
- JEANA: Să-mi scoți rochia cea nouă...
Rochia de mătasă verde, cu
lamee de aur... Și să-i telefo-
nezi croitoresei să vină numai-
decât.

FLORICA: (mirată) Nu vă vine bineconiță?

JEANA: Ba, da... Dar vreau s'o transform... Nu-i place lui conașu Radu... Zice că-i prea decoltată în spate...

FLORICA: Dar conașul nostru ce zice?

JEANA: (cu autoritate) Du-te de-l întreabă pe conașul vostru, nu pe mine... (Florica vrea să plece. Jeana o oprește) Ascultă... Vezi c'au să vină niște ziarști...

FLORICA: (tresărind) Ziarști?...

JEANA: Da... Niște ziarști... Un domn și o doamnă... sau o domnișoară... Nu știu bine cine sunt... Mi-au telefonat azi dimineață că vor să mă vadă... Să-i primești și să m'anunți...

FLORICA: (cu temere) Coniță dragă, nu vă supărați... dar ce-o fi aia: Polikinele?... (cetește cu «K» nu cu «Ș»)

JEANA: Nu 'nțeleg.

FLORICA: (scoate un ziar din șort) D-voastră ați cetit ce scrie aici?...

JEANA: (ia ziarul și cetește) «In jurul premierei de Miercurea viitoare, se șoptesc lucruri interesante, ba chiar picante. Se spune că d-l Radu Cartian...»

FLORICA: (grăbită) Țsta nu-i conașul Radu?

JEANA: Ba, da... conașul Radu!... (cetește înainte) «și-a scris piesa în colaborarea unei doamne din high-life, al cărui nume, nu este decât un secret de Polichinelle (vorbește) Asta e un cuvânt străin... nu se poate explica...»

FLORICA: Daa?...

JEANA: (cetește) «Se pretinde chiar că relațiunile dintre cei doi colaboratori...» (Jeana micșorează vocea și după ce mormăie ceva neînțeles, vorbește tare) Prostii... (mototolește ziarul)

FLORICA: Și cocoana ceea... cine-o fi conia?...

JEANA: Ce proastă ești!... N'ai ghicit?...
Acea sunt eu...

FLORICA: Vai de mine!... Ce-o să zică conașul nostru când o cetî?...
nașul nostru când o cetî?...

JEANA: (enervată) Du-te de-l întreabă pe conașul vostru, nu pe mine...
Ți-am mai spus odată! (rupe ziarul și-l aruncă jos, apoi iese pe ușa laterală)

SCENA IV

FLORICA, apoi SANDU și MUCHI

FLORICA: (rămasă singură o clipă, oftează din greu, ridică ziarul de pe covor și caută să-l refacă. În momentul acela se aude soneria din hall. Florica iese prin ușa din fund și după câteva clipe introduce pe Sandu și Munchi)
Luați loc vă rog... Conița tocmai v'așteaptă... Mă duc s'o anunț... (iese pe ușa laterală)

MUCHI: (care a privit uimită încăperea) Dar bine-a mai nemerit-o canalia!... Casa asta este un adevărat palat...

SANDU: (insinuant) Și când te gândești că palatul nu-i nimic pe lângă stăpână... Stai s'o vezi însă, pe Ioneasca și pe urmă să vorbești...

MUCHI: (cu satisfacție) O fi... Dar eu tot mi-am făcut gustul... Nu se poate să nu iasă ceva scandal, din afacerea asta...

SANDU: Te cred... Dacă avem de partea noastră șapte ziare, cum să nu iasă?... S'au curățat la sigur... A!... Le-am pregătit o presă... Știi... Pe cinste... (furios) Ei, nu... că trebuiă să-i se înfunde odată și domnului ăsta...

MUCHI: (muștrându-l) Ia, te rog... Ți-am spus că nu-mi place să fii rău cu el... Mie îmi pare bine însă, de ea... Să mai poftască și altădată să-și vâre nasul în lumea intelectualilor!...

SCENA V

ACEIAȘI, JEANA

SANDU: (la vederea Jeanei care intră pe ușa laterală, se înclină) Iertați-ne doamnă... Poate vă deranjăm... Dar profesiunea noastră de ziariști, așa este... Ne obligă să părem câteodată, oameni rău crescuți (glumet) E fatalul revers al oricărei medalii, doamnă... Imi dați voie (se prezintă) Sandu Răceanu, redactor literar la «România întregită» și domnișoara Muchi Santorino... artistă dramatică și cronicară mondenă la «Femeia română».

JEANA: Incântată de cunoștință... Luați loc vă rog... domnișoară... domnule...

SANDU: (prețios) Mie să-mi dați voie să stau în picioare, doamnă... Adevăratul ziarist, nu trebuie

să stea jos, decât atunci când
scrie...

JEANA: Dacă vă simțiți mai bine așa,
n'am nimic de zis... Dealtfel...
trebuie să știți că de câtva
timp, ciudățeniile artiștilor nu
mă mai sperie...

MUCHI: (repezindu-se la vorbă) Probabil de
când ați avut ocazia să cu-
noașteți pe d-l Radu Cartian.

JEANA: «Mais, certainement!... C'est un
charmant garçon...» și un scrii-
tor de mare talent.

SANDU: (intervenind repede) A!... Talentul
doamnă, este un lucru foarte
elastic... Depinde numai de
curajul cu care-l întinzi ca
să poată părea mai lung.

MUCHI: (înțepată) Noi mai ales, cunoaștem
foarte bine talentul domnului
Cartian. Eu bunăoară, am
avut nenorocirea să-i joc într'o
piesă: «Porumbița de porțe-
lan». Vai, doamnă!... Ce cal-
var!... N'aveți idee cât m'am

sbătut să i-o pot ține pe afiș
câteva reprezentațiuni...

JEANA: Mi se pare că s'a jucat de vreo
treizeci de ori...

MUCHI: Grație mie, doamnă... Altă act-
riță i-o îngropă dela a treia
reprezentație...

SANDU: (intervenind) Dealtfel, lucrul ăsta
îl recunoaște și el acum...
Reputația lui artistică, n'a
fost decât o bășică de săpun...
Toată speranța lui de rehabili-
tare, e piesa cea nouă.

MUCHI: (completând) Pe care a scris-o în
colaborare cu d-voastră...

JEANA: (tresărind) In colaborare cu mi-
ne?... Cine a putut născoci,
așă ceva!...

SANDU: Iertați-mă doamnă... dar e un
svon care circulă de trei luni
de zile fără să fie desmințit...

JEANA: Dar svonurile se pot controla
cel puțin...

SANDU: (filozofic) Greu doamnă!.. Foarte
greu... Ce-apucă să se prindă

odată de gura omului, nu se mai desprinde până la moarte.

MUCHI: Cum doamnă?... D-voastră pretindeți că nu-i adevărat?...

JEANA: Adevărat?... Dar ce anume?...

SANDU: C'ați colaborat cu d-l Cartian la noua lui piesă...

MUCHI: (completând) Pe care mi se pare chiar că i-ați scris-o d-voastră în întregime...

JEANA: (uimită) Curioasă lume!... Exact acelaș lucru, ceteam azi dimineață într'un ziar de teatru.

SANDU: Nu vă spuneam eu?... Au aflat până și ziarele d-nă! Acum chiar că nu mai este nimic de făcut.

JEANA: (cu prestanță) Și totuș, eu vă rog să desmințiți lucrurile acestea. Nu știu cine are interesul să mă compromită... De când sunt, eu n'am scris un singur rând... Vă mărturisesc fără rușine... Sunt o incultă... Nu cunosc nici gra-

matica limbii românești... Cât privește cunoștințele mele literare... Doamne!... Nu 'nțeleg de ce-aș face din ele un secret... Afară de piesa d-lui Cartian, n'am cetit nimic altceva în limba strămoșilor mei.

SANDU: (deconcertat) Dar mărturisirile d-voastră, doamnă, ne derutează, ca să zic așa... Și noi cari veniserăm tocmai să vă solicităm un interview... Aportul d-voastră literar în această colaborare...

JEANA: (cu autoritate) Nu există!...

MUCHI: Adică în piesa pe care i-ați scris-o d-voastră în întregime. El n'a făcut decât s'o semneze!... Zău, doamnă!... De ce nu mărturișiți?

JEANA: Dar domnișoară, eu n'am nici un amestec în această piesă... N'am nici o afinitate intelectuală cu d-l Cartian... nici o

legătură literară... Suntem doi prieteni și atâta tot.

MUCHI: E adevărat? Numai atât...

JEANA: Atât și nimic mai mult... D-voastră credeți că doi prieteni, n'au altceva mai bun de făcut decât să scrie o piesă de teatru?...

SANDU: Mă iertați d-nă... Dar cum se face atunci că opinia publică... vreau să zic... sau mai bine zis... un vechiu proverb românesc pretinde că nu există fum fără foc...

MUCHI: Pe noi femeile mai ales, ne-ar interesa foarte mult să știm că o doamnă din high-life, a binevoit să colaboreze cu un biet scriitorăș de mâna a treia...

JEANA: Ei bine domnișoară, iată un lucru, care pe mine tot ca femeie, nu mă interesează câtuș de puțin...

SANDU: (insinuant) In definitiv, ceva...

ceva... trebuie să fie adevărat... Nu cred că doamna să fie așa de crudă cu noi... Cetitorii noștri așteaptă cu nerăbdare, declarațiunile d-v.

JEANA: (distrată) O!... Credeți că pe cetitorii d-voastră i-ar putea interesa spovedania mea?

SANDU: Dar nu mai încape îndoială... O femeie ca d-voastră!...

MUCHI: (completând) O doamnă din adevăratul high-life... E un lucru așa de rar în țara românească...

JEANA: (hotărâtă) Ei bine, atunci... dacă nu-i decât atât, vă stau la dispoziție, cu plăcere (Sandu și Muchi scot repede stilourile și carnete de notițe) O, o!... Dar n'am de gând să vă dictez un discurs... Declarația mea nu-i decât o simplă frază.

SANDU: (prețios) Nu face nimic... Noi o mai amplificăm... Ii facem o introducere... o expunere... o

încheiere... Fiecare profesiune,
cu secretele ei, doamnă...

JEANA: (sceptică) Nu cred să fie nevoie,
domnul meu... Mi se pare
însă că pe doamna, o inte-
resează mai mult decât pe
d-voastră, relațiunile mele cu
d-l Cartian...

MUCHI: E foarte explicabil... Noi femeile,
suntem mai curioase...

JEANA: (cu autoritate) Ei bine dragă dom-
nișoară... află atunci că eu
sunt amanta d-lui Cartian...

MUCHI:
SANDU: (în acelaș timp) A!...

JEANA: Da, da... Amanta și nu cola-
boratoarea sa literară... Res-
tul rămâne, bine înțeles, să-l
amplificați d-voastră... Luați
seama însă... Graba de a vă
servi cetitorii, să nu vă facă, să
greșiți drumul... Ați putea ne-
meri prin cabinetul vreunui
judecător de instrucție.

SANDU: (ve xat) In cazul acesta doamnă,

nu ne mai rămâne decât să
ne retragem...

JEANA: Poate doriți să faceți cunoștință
și cu bărbatu-meu...

SANDU: Ne iertați doamnă, dar misiunea
noastră, s'a terminat aici.

JEANA: (în bătae de joc) O!... De sigur că
vă iert... Dealtfel d-stră sin-
gur m'ați prevenit adineauri...
Profesiunea de ziarist, vă
obligă să păreți câteodată,
niște oameni rău crescuți.

SANDU: (demn) Vă sărut mâinile doamnă...

MUCHI: (înțepată) Cred c'o să avem plă-
cerea să ne mai vedem... cel
puțin la teatru... Peste două
săptămâni, joc în «Femeia cu
ochii de smarald»... O piesă
admirabilă!... Asta nu e de
d-l Cartian...

JEANA: (mândră) «Oh!... Je vous demande
pardon...» dar eu nu mă duc
la teatru decât la piesele
amantului meu...

MUCHI: (în timp ce Sandu o trage de mânecă

spre ușa din fund se încapăținează să ducă lupta înainte) Transmiteți atunci d-lui Cartian complimente din partea d-șoarei Muchi Santorino... Nu vă supărați...

JEANA: Dar de loc... Imi face chiar plăcere, să pot servi; dacă nu mă înșel... o rivală... (Sandu a luat pe Muchi de mâneca rochiei și au ieșit amândoi pe ușa din hall. Rămasă singură Jeana exclamă cu desgust) «Ah... Quelle horreur!... Quelle horreur!...»

SCENA VI

JEANA, RADU

RADU: (intră grăbit și enervat pe ușa laterală) Ce s'a 'ntâmplat?

JEANA: (calmă) Nimic...

RADU: I-am văzut intrând și m'am întors.

JEANA: Nu erà nevoie...

RADU: Au încercat vreun șantaj?

- JEANA: Liniștește-te... Veniseră să controleze numai dacă ești amantul meu.
- RADU: Și tu... Ce-ai făcut?...
- JEANA: Le-am spus adevărul...
- RADU: (enervat) Cum?... Care adevăr?...
Ce vrei să zici?...
- JEANA: Adevărul că-mi ești amant... Ce?
Nu-i adevărat?...
- RADU: (izbucnind) Ioano!... Am început să nu ne mai înțelegem...
- JEANA: (calmă) De când ai observat lucrul ăsta?
- RADU: Mai de mult...
- JEANA: Da?... Și de ce nu mi l'ai spus până acum?
- RADU: Fiindcă nu voiam să te întristez...
- JEANA: (cu amărăciune prefăcută) Vai, Radule!... Ce mărinimie!...
- RADU: (precipitat) Ascultă-mă Ioano... De ce nu vrei să 'nțelegi odată că atitudinea ta, ne ucide pe amândoi?... O să murim sufocați unul în brațele altuia...

JEANA: (in bătaie de joc) Preferi glonțul sau otrava?...

RADU: Lasă glumele de o parte Ioano... Tu nu vezi că de trei luni de zile ducem o viață absurdă?... Ar trebui să ne obișnuim și cu idea unor despărțiri mai lungi... Bine înțeles că nu poate fi vorba de o ruptură definitivă... A!... Nu... La lucrul ăsta nici nu vreau să mă gândesc... Ți-o jur... Te rog să mă crezi...

JEANA: De ce te aperi?

RADU: De teamă să nu bănuiești, cine știe, ce...

JEANA: (cu demnitate) Ce pot bănuî mai mult, decât că nu mă mai iubești?...

RADU: (protestând) Dar îți jur că nu-i adevărat...

JEANA: (cu autoritate) Te rog să nu mă 'nterupi... Acum vorbesc eu... Tu știi că mie nu-mi plac replicile... Nu admit decât

o singură replică... Replica fatalității... Poți să mi-o dai pe-asta? Dă-mi-o!... P'asta ți-o primesc... Haide... Ai curaj... Spune-mi că s'a sfârșit... Și ce-are să mai urmeze, mă privește pe mine...

RADU: (cu mâhnire sinceră) Ioano!... Așă vrei tu să se sfârșească dragostea noastră?...

JEANA: Dragostea noastră?... Mi se pare că te 'nșeli... Par'că veniseși să scrii o piesă de teatru numai... Nu?...

RADU: Spune-mi un singur cuvânt și n'o mai reprezint... O distrug.

JEANA: Nu-ți luă angajamente pe cari știi bine că nu le poți ține... Pentru tine, o piesă de teatru face mai mult ca existența și onoarea unei femei...

RADU: De ce nu vrei să mă 'nțelegi Ioano?

JEANA: (calmă) Fiindcă probabil, sunt și

lucruri pe cari eu nu le pot
înțelege.

RADU: (convingător) Dar ce poate fi mai ușor de înțeles decât nevoia omului rătăcit de a se 'ntoarce din nou acasă?... Tu nu 'nțelegi?... Eu nu pot trăi suspendat la infinit ca o fructă viermănoasă, numai de ramura verde a lumii tale... Eu nu pot așteptă culesul recoltei, Ioano!... Eu sunt condamnat să mă desprind înainte de vreme... Eu n'am nimic comun cu ramura verde de care atârn... Cea mai ușoară adiere de vânt, o să mă prăbușească în iarbă... Și n'are să aibă nici măcar cine să mă culeagă... O fructă viermănoasă, pare numai o fructă coaptă... Tu n'ai putut să-mi dai decât aparența omului din lumea voastră... Dar atât și nimic mai mult... Din metalul su-

fletelor noastre, noi n'am putut topi nici măcar aliajul unui inel de logodnă convențională...

JEANA: (cu ironie amară) Și totuș... inelul acesta, este singurul lucru, pe care n'ar fi trebuit să-l dorești niciodată... (își scoate alianța din deget și cetește) Pe-al meu stă scris: «Bazil Ionescu-Potopeni... 15 Iunie 1919» (vorbește) Poate știi tu cine e domnul ăsta... Eu, habar n'am...

RADU: (confuz) Ce 'nseamnă această paranteză spirituală, Ioano?...

JEANA: (agresivă) Ceva, ce tocmai lipsește piesei tale...

RADU: Crezi că i-am mai putea adăuga ceva?...

JEANA: Nu tocmai... Cred numai că trebuie să-i corectăm ultimul act, care este fals...

RADU: (cu humor) Poftim!... Dar tu-ți dai seama unde-am ajunge, dacă ar fi să punem pe scenă

numai lucruri adevărate?...
(hotărît) Nu, nu, Ioano...
Pentru mine, ce-am scris o-
dată, rămâne bine scris...
Dacă ții cu orice preț însă,
schimbă-l tu singură...

JEANA: Imposibil Radule... Tu știi bine
că eu nu știu să scriu...

RADU: (cu răutate) Atunci te rog să nu
mai vorbim de lucruri pe cari
nu le pricepi...

JEANA: (cu autoritate) Radule!... Nu uită
că orice s'ar întâmplă, noi sun-
tem și rămânem doi colabo-
ratori, care avem drepturi
egale asupra operei noastre...
Vreau să corectezi ultimul act
care este fals...

RADU: (protestând) A, nu... nu... Asta
n'are să se 'ntâmple niciodată...

JEANA: (ridicând tonul) Te 'nșeli Radule...
Are să se 'ntâmple foarte cu-
rând...

RADU: (vehement) Nu, nu... Niciodată...

JEANA: (cu aceeaș vehemență) Ba foarte

curând, curând de tot, imediat chiar... și dacă vrei, tot aici... aici în casa mea... în casa în care ai intrat ca un bufon nechemat...

RADU: (impresionant) Ioano!... Așa-mi vorbești tu Ioano?...

JEANA: (cu răutate și ură) Nu-ți place?... Altă dată par'că, mă rugai să-ți vorbesc mereu și numai așa...

RADU: Altă dată, erai alta, Ioano!...

JEANA: Alta?... Poate vrei să zici: altceva...

RADU: (cu căldură) Dar nu-i exact acelaș lucru și azi?... Deosebirea e numai că de data asta, cel care cere, sunt eu, nu tu... Dar tu n'ai învățat încă, să dai înapoi ce-ai luat dela altul. Adu-ți aminte Ioano... Mi-ai cerut să te scot din sicriul tău de cristal în care trăiai ca o mumie îmbălsămată... Și te-am ascultat... Te-am scos

la lumina soarelui și te-am scaldat în apa vie a dragostei mele adevărate... Și acum... Asta e răsplata ta Ioano?... Pentru ce m'ai închis pe mine în locul tău?... Pentru ce nu vrei să mă scoți și pe mine din vitrina de sticlă a manechinelor cu chip de om?... Eu nu pot fi manechin Ioano... Eu nu vreau să mă eternizez în sicriuri de cristal... Eu vreau să putrezesc în cele patru scânduri de brad ale lumii mele...

JEANA: (izbucnind, din ce în ce mai aprinsă) Ei bine, fie!... Ai să putrezești acolo unde vrei... în lumea femeilor pe care le-ai cunoscut înaintea mea... pe maidanele de mahala... ca o bestie... ca o canalie, ce ești...

RADU: (consternat) Ioano...

JEANA: (sentențioasă) Nu fac decât să-ți repet titlurile cu care te-ai pre-

zentat singur... Adu-ți aminte...

RADU: (zdrobit) Atât e tot ce-am fost eu pentru tine, Ioano?...

JEANA: Crezi c'ai fi putut fi ceva mai mult decât ce ești?...

RADU: (resemnat) Iți mulțumesc Ioano... De data asta, cel puțin știu că pot plecà pentru totdeauna... Eu nu mai am ce căutà aici... (vrea să se 'ndrepte spre ușa din fund)

JEANA: (tăindu-i calea, cu violență) Dar până acum ce-ai căutat?... Ce?... Credeai c'aici e hotel?!... Ai avut nevoie de chelneriță pentru o noapte numai?...

RADU: Ioano!...

JEANA: Nu mă chiamă Ioana, domnule... Eu nu sunt chelneriță... Eu sunt doamna Ionescu... Jeana Ionescu... soția d-lui Bazil Ionescu-Potopeni... Eu sunt o femeie măritată... și o femeie măritată n'are voie după lege, să contracteze nimic fără auto-

rizația soțului său (se repede la ușa din fund pe care o deschide strigând) **Bazil... Bazil...**

RADU: (spăimântat cu mâinile împreunate) **Ce faci Ioano?... Taci, te rog... Te implor...**

JEANA: (cu scârbă) **Ce ți-ai împreunat mâinile ca 'n fața unei icoane?... Nu sunt o sfântă d-le... Sunt o femeie de rând... Sunt fosta d-tale amantă... și atât tot... (strigă din nou, din ce în ce mai tare) Bazil... Bazil...**

RADU: (aiurit) **Ioano!... Ce faci Ioano?...**

JEANA: **Bazil... Bazil...**

SCENA VII

ACEIAȘI, BAZIL

BAZIL: (intră speriat și găfâind) **E... e... e!... Ce mai e?...**

JEANA: (încându-se cu vorbele) **Ce mai e domnule?... E că te-am înșelat!... Da, da... eu nevasta ta,**

Bazil, am fost amanta acestei canalii... Acesta e adevărul... Răsbună-te acum... Omoară-mă și pe mine dacă vrei... Dar omoară-l pe el mai întâiu... Impușcă-l... Strânge-l de gât... Pălmuește-l cel puțin... Haide... Lovește-l Bazil... Lovește-l... N'auzi?...

BAZIL: (care tot timpul a ascultat, aprobând cu capul când către Jeana când către Radu) Ha, Ha, Ha!... Foarte frumos!... Numai că... nu mai strigă așa, că se sperie vecinii... Ce Dumnezeu... Sfârșiți odată și cu piesa asta de teatru că au să prindă de veste servitorii... Și ăștia, cine știe ce-și pot închipui...

JEANA: (în culmea exasperării) Bazil!... Dar nu e ce crezi tu... Ascultă-mă Bazil...

BAZIL: (cu autoritate) A, nu!... Destul atât... Nu mai vreau s'ascult nimic... Vă rog să mă lăsați în pace...

Am eu destule pe capul meu...
Nu mai îmi trebuie și alt ba-
lamuc... Sfârșiți-l și voi, pe al
vostru, și... gata... (jovial) Parcă
spuneați că n'aveți nevoie de
mine!... (lui Radu) Va se zică...
e lucru hotărât... Premiera e
tot Miercuri... la 13...

RADU: (abiă îngână) Da... Miercuri...

BAZIL: Atunci, rămâne stabilit... Beg-
noara No. 7 e a noastră (ie-
șind) Să nu uiți... (iese)

SCENA VIII

RADU, JEANA

RADU: (după o pauză, revenindu-și în fire în
timp ce Jeana zace sdrobotă într'un
fotel) Ioano!... Ce ai făcut
Ioano?... Dacă se 'ntâmpla
altfel?... Dacă... Doamne fe-
rește!... Dar eu nu vreau să
mor Ioano... Și nu vreau să
mori nici tu, dragostea mea...

Vreau să trăim amândoi... Să ne trăim însă fiecare viața noastră, ca brazii la munte și plopul la câmp... (Jeana privește aiurită în jurul ei) Da, da... Privește în jurul tău... Aici ești în casa ta... în lumea ta... în mijlocul celor care te cunosc... te-ascultă... te'nțeleg... Nimic nu se mișcă aici fără voia ta... Nimic nu trăește decât printrine... Un singur lucru doar, nu-i la locul lui... Și lucrul acela sunt eu... Nu mă 'ntrebă cine m'a adus, fiindcă nici eu nu te 'ntreb, cine m'a primit... Așă a fost să fie, Ioano...

JEANA: (nervoasă) Ce mai aștepți atunci?...
De ce nu pleci?...

RADU: (rugător) Fiindcă vreau să te fac să pricepi, că dragostea noastră, nu poate să moară... nu trebuie să moară... Ca s'o păstrăm însă veșnic vie, trebuie să-i dăm o perspectivă

nouă... să-i dăm spațiu... să-i
dăm libertate... să-i dăm pu-
terea aducerii aminte...

JEANA: (hotărîtă) Nu mai e nevoie...

Ți-ai sfârșit piesa...

RADU: (liric) Scumpul meu manechin
sentimental!..

JEANA: (cu desgust) Pleacă domnule...
Pleacă mai repede...

RADU: (se îndreaptă cu regret spre ușa din fund,
stă o clipă pe gânduri, apoi se întoarce
pe loc și cu vocea stinsă întrebă:)
Astă seară mânânc la voi?

JEANA: (cu asprime în voce) Nu... Astă seară,
mâncăm, într'o familie...

RADU: (se îndreaptă din nou spre ușă, dar se
oprește din nou în prag și cu aceeaș
voce stinsă) Când crezi c'o să ne
mai vedem Ioana mea?

JEANA: (scurt) Nu știu.

RADU: (ezitând) Imi dai voie să-ți tele-
fonez?...

JEANA: (plictisită) De prisos...

RADU: (revenind) Totuș... Aș vrea să știu...
Ai să-mi răspunzi?...

- JEANA: Dacă-am să fiu acasă...
- RADU: Și-ai să mă primești?...
- JEANA: Dacă am să fiu singură...
- RADU: (bănuitor) Și cu cine crezi c'ai putea fi Ioano?...
- JEANA: (distrată) Nu știu... Nu-i cunosc încă numele...
- RADU: (uimit) Nu-i cunoști încă numele?
- JEANA: (aspră) Nu... Dar dacă-ți face plăcere, am să ți-l comunic de îndată ce-l voi găsi...
- RADU: (tresărind) Ce vrei să spui Ioano?...
- JEANA: (stăpână pe sine) Ce n'ai să poți înțelege niciodată...
- RADU: (cu ochii umezi și vocea aproape absentă) Atunci... Adio Ioano!...
- JEANA: (calmă) Adio...domnule...Cartian...
(Radu iese prin ușa din fund. Jeana întoarce ușor capul după el, până ce dispăre. Rămasă singură, se ridică renăscută par'că, se oprește în fața oglinzii, se privește cochetă, se pudrează, își dă cu roșu pe buze și sună)

SCENA IX

JEANA, FLORICA

FLORICA: (intră pe ușa din fund) Conița a sunat?

JEANA: Telefonează croitoresei să nu mai vină...

FLORICA: (uimită) Și rochia verde?...

JEANA: Rochia verde să mi-o pregătești pentru astă seară...

FLORICA: (și mai uimită) Pentru astă seară?...

JEANA: (cu autoritate) Da... Pentru astă seară... N'ai auzit?... Mă duc cu ea la balul dela legația engleză (se îndreaptă spre ușa laterală)

FLORICA: (din ce în ce mai nedumerită) Și... conașul Radu?...

JEANA: (se oprește o clipă în ușă și răspunde distrată) Conașu Radu?... (sentențios) Nu cunosc nici un conașu Radu (iese).

SCENA X

FLORICA: (rămasă singură, privește uimită după stăpână-sa, apoi înțelegând ce s'a putut petrece, tresare deodată satisfăcută, bagă mâna în buzunarul rochiei, scoate o carte de vizită și cește silabisând tare) Ra-du... Car-ti-an... a-u-tor... dra-ma-tic... Stra-da Ca-ra-gia-le... No. 101 (aducându-și aminte, exclamă fericită) Hi!... Și mâine e Duminecă...

CORTINA

Consiliul Județean Cluj
Biblioteca Județeană
"Octavian Goga"

MANECHINUL SENTIMENTAL

a fost reprezentat pentru prima dată în seara de 8 Ianuarie 1926 pe scena Teatrului Național din București, sub directoratul d-lui CORNELIU MOLDOVANU, în regia d-lui PAUL GUSTI și în decorurile pictorului TRAIAN CORNESCU, cu următoarea distribuție:

Radu Cartian N. BĂLȚATEANU
Sandu Răceanu C. STĂNCESCU
Bazil Ionescu-Potopeni . . . ION SĂRBUL
Jeana Ionescu-Potopeni . . . MARIOARA VOICULESCU
Muchi Santorino AURA RADOVICI
Florica VALENTINA POPOVICI

